

سوزوان

زیبا و یازی داستانیډن قوْشیق نمونه لری
(افغانستان اوْزبیکلری نینگ بد یعی آغزه کی ایجادیدن)

چاپ نوبتی: (۲)

یازیب آلووچی و نشرگه تیارلاووچی:

داکتر فیض الله ایماق

تيله گينگ بولسه گر، الله دن تيله
بالاخص هر عمل سونگيدير، فهميم
هر ايش ني باشله گين الله ناميدن

کتاب بیلگیلری

کتاب نینگ نامی: سوزوان

کتاب موضوعی: افغانستان اوزبیکلری نینگ بدیعی آغزه کی ایجادیدن

یازیب آلووچی و نشرگه تیارلاووچی: داکتر فیض الله ایماق

کتاب حامی سی: «غزنفر بنیادی»

باسیلیب چیتقن ییل: ۱۳۹۳ - قویاش ییلی،

چاپ بؤلگن جای: کابل - افغانستان

چاپ حقى محفوظدیر

پروفیسر احمد جان قران بیکوف

فیالوگیہ فنلری دوکتوری، تاشکند دولت شرق شناسلیک انستیتوتی
ایران افغان فیالوگیہ کافیدره سی مدیری نینگ «سوزوان قوشیقلمری»
حقیده یازگن تقریظی:

هر بیر خلق نینگ آغزه کی ایجاد نمونه لری، اؤشه خلق نینگ عصرلر دوامیده یره تگن
مدنی میرانیدیر. بو آغزه کی ایجاد نمونه لری، عادتده اؤشه ملت نینگ وکیللری یشه یدیکن کتته
بیر حدودده ترقلگن بؤلیب، اولرنی تۆپله ب اعلان قیلش خلق آغزه کی ایجادی نینگ جانکوبرلری
و فولکلور شناس عالملری تامانیدن عمل گه آشیریله دی.

داکتر ایماق انه شو جانکوبر فولکلورشناس عالملر سیره سینگه منسوب. او یاشلیگیدناق
خلق آغزه کی ایجادیگه قیزیقوب، اولرنی تۆپله شگن.

ف. ایماق نینگ ۲۰ ییل مدتی ده تۆپله گن خلق ایجادی نمونه لری ۱۹۸۰-اینچی ییل «خلق
دردانه لری» نامی آستیده دری ترجمه سی بیلن بیرگه، کابلده نشر ایتتیریلگن. او ۱۹۸۶-اینچی
ییل «افغانستان اؤزبیکلری نینگ خلق قوشیقلمری» موضوع سیده دوکتورلیک علمی ایشینی حمایه
قیلیدی.

ایماق کابلده باسیلیب چیققن «خلق دردانه لری» مجموعه سینی بعضی بیر ینگ قوشیقلمر

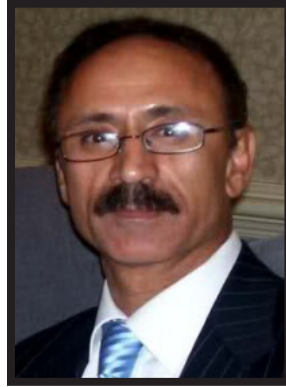

منت دارچیلیک

خلق آغزه کی ایجادی، معنوی میراثیمیز نمونه لریدن بیریدیر. شونینگ اوچون هم بونده ی
دردانه اثرلرنی تۆپله ش واونی خللقه یتکزیش، خیرلی عمللردن دیر.

مین «سوزوان قوشیقلمری» کتابی نی نشردن چیقکه ریلیشیده، مادی جهندن قولله ب -
قووتله گن (غضنفر بنیادی) گه اؤز منت دارچیلیگیم نی اظهار ایتنه من.

داکتر فیض الله ایماق

تقریظ محترم نذیر احمد ظفر

شاعر و نویسنده ی شهیر کشور، بر مجموعه ی «سروده های سوزوان»

وقتیکه دل‌های باخته مونس ترانه های عاشقانه میشود و زمزمه شاعرانه بر درد مندان هجران مرحم میگذارد، از دلی شوری بپاه میخیزد و از زهر زبانی سرودی.

از هر دهکده و مزرعه این ترانه ها بگوش میرسد.

ترانه های که از سینه های سوزان و تب آلود سر میکشد و تامل زرع ی آسمان کبود نقش میندند.

در وادی نا محدود دو بیتی های عاشقانه و عامیانه هر دلی، به دل‌باخته متوسل می شود که حکایت آنان سینه به سینه و نسل به نسل به ما می رسد.

خواننده گن ارجمند!

این مجموعه کو چکی که تحت مطالعه شما قرار دارد، دو بیتی ها یست که مردم عوام آنرا به «یازی و زیبا» دو عاشق دل‌باخته نسبت میدهند. داستان هیجان انگیز «زیبا و یازی» که بنام «سوزوان» مشهور است همانند داستان های «سیاه موی و جلالی»، «وامق و عذرا»، «لیلی و

بیلن تۆلدیرگن حالده، کریل خطیگه اۆزگرتیریب اۆشه نام «خلق دردانه لری» عنوانی آستیده غفور غلام نشریاتیده تاشکند ده چاپ ایتتیردی. مذکور اثرده، زیبا و یازی داستانیگه منسوب (سوزوان) قوشیقلری هم اۆرین الگن ایدی. داکتر ایماق بو سوزوان لرنی ینه ینگى تورلرینی تۆپله ب «سوزوان» نامی بیلن عرب الفباسیده افغانستان اۆزبیکلری اوچون ۲۰۰۳- اینچی ییلی تاشکندده چاپ ایتتیردی.

او- بو مجموعه نی ایککینچی مراتبه چاپ ایتیش گه موجلله گن.

بیز نینگ نظریمیزده بو کتاب، اوچ دهه دن کۆپراق نا تینچلیکلرنی باشدن کیچیریب، معنوی جهندن قشاقلاشگن افغانستان خلقی اوچون چاپ ایتیلسه عین مدعا بولور ایدی، چونکه اونده خلق نینگ اینگ یوکسک آرزو - ارمانلری، اۆز عکسینی تاپگن.

«مجنون»، «رومیو و ژولیت» و غیره در اذهان پیر و جوان، زن و مرد ولایات فاریاب، سرپل، جوزجان و بعضی از ولایات دیگر ترکی زبان نقش بسته و اثراتی بجا گذاشته است.

این دو بیتی ها عموماً توسط زنان و دختران در وقت بافتن قالین و گلیم، پختن سمنک، سوزن دوزی، آرد کردن غله توسط دستاس، خیاطی و خامک دوزی خوانده می شود.

قسمتی از این دو بیتی ها توسط دانشمند گرامی و فولکلور شناس مشهور کشور محترم داکتر فیض الله ایماق در پهلوی سا یر آثار فولکلوریک و ادبیات شفا هی مردم اوزبیک زبان افغانستان چون انواع سرود ها، داستان ها، قصه ها، سرود و بازی های اطفال، ضرب المثل ها، چستان ها و غیره در سال های گذشته از مناطق اوزبیک نشین کشور عزیز ما افغانستان جمع آوری و در مجموعه بنام «دردانه های خلق» که از طرف وزارت اطلاعات و کلتور وقت در سال ۱۳۵۹ در کابل به چاپ رسید، گنجا نیده شده بود. و جای افتخار است که این دو بیتی ها امروز به قطع گسترده تر و به شکل کتاب جداگانه تحت عنوان «سوزوان» اقبال چاپ یافته است.

این دو بیتی ها بیا نگر سرور و شادی، غم و اندوه، رنج و زحمت، هجران و فراق، محبت و صمیمیت، اخلاص و اعتماد دو محبوب دلبا خته که در ولایات شمالی افغانستان چشم بد نیا گشوده و در راه نیل به آرزو های خود جان شیرین خود را از دست داده اند، می باشد.

برای داکتر ایماق در جمع آوری و طبع چنین آثار گرانبها موفقیت های مزید آرزو می نمایم.

تقریظ نینگ مضمونی:

محبت اسیریکه ایلنگن کونگل لر عاشقانه ترانه و دلنی اورته گووچی خیرگاهی لرنی ایشیتگنده هجران اوّتیده شکسته بؤلگن قلبیکه ملهم تاپگندیک بؤلّه دی و هر بیر دیلدن و تیلدن قوْشیق ینگره یدی.

مذکور ترانه لر ایسه، وطن نینگ هر گوشه سیدن هر بیر قیشلاغیدن، ده له لردن قولاققه چه لینه دی. هجر اوّتیده کویگن عاشق یوره گیدن آتیلیب چیققن بونده ی ترانه لر، ماوی آسمان و

ایکین زارلرنی ینه ده هم مفتونکار قیله دی.

هر بیر تیلدن تره لگن خلق تیرمه لری، دو بیت لر یعنی عاشقانه تورتلیکلر، بی پایان وادیده عشق یؤلیده کویگنلرنی شکسته بؤلگن هر بیر قلبیکه ییتیب باره دی و اولر حقیقه گی ایرتک و حکایه لر یوره کدن- یوره ککه، نسل دن- نسل گه اوّتیب کیله دی.

عزیز کتابخوانلر!

قؤلینگیزده گی اوشبو موجز گینه مجموعه، خلق آغزه کی ایجادیده گی تورتلیکلردن عبارت بؤلیب، عادی خلق اونی «یازی و زیبا» یعنی ایککی شکسته قلب نینگ صاف محبتی نی ترنم ایتووچی عاشق و معشوق لر صفتیده بیله دیلر.

«یازی و زیبا» نینگ هیجانلی عشقی داستانی (سوزوان) نامی بیلن اته له دی. «سیاه موی و جلالی»، «وامق و عذرا»، «لیلی و مجنون»، «رومیو و ژولیت» و باشقه عاشقانه داستانلر سینگه ری فاریاب، جوزجان، سرپل و باشقه ترکی زبان ولایتلری خلقلری نینگ یاش و قری سی، ایرکک و عیالی نینگ دلیدن جای الگن.

مذکور داستان تورتلیکلری نمونه لری کوْپراق خاتین- قیزلرنینگ قالین توْقیش، کشته چیلیک و تیکوچیلیک بیلن شغلنگن وقتلر، سومه لک پیشیریش و یاورچاق تارتیش جریانیده ایتیله دی.

مملکت نینگ اوْزبیکلر استقامت قیلووچی منطقه لردن فولکلور شناس عالم داکتر فیض الله ایماق تامانیدن یازیب آلینگن خلق آغزه کی ایجادی نینگ دُرْدانه لری یعنی مقاللر «ضرب المثلر»، ایرتکلر، داستانلر، باله لر قوْشیقلری و اویین لری و تاپیشماقلرنینگ ایریملری افغانستان مدنیت وزیرلیگی طرفیدن ۱۳۵۹ = ۱۹۸۰- اینچی ییل ده «خلق دُرْدانه لری» نامی آستیده علیحده کتاب حالیده نشر ایتیلگن.

اوشبو قؤلینگیزده گی کتابده ایسه، «یازی و زیبا» داستانی نینگ تورتلکلری کتابخوانلرگه حواله قیلینه دی.

متن برنامه ی رادیویی بخش دري راديو تاشکند به مناسبت چاپ کتاب «سوزوان» در شهر تاشکند اوزبیکستان

(در گلشن شعر و ادب)

عاشق ترانه های مردم

اینجا تاشکند است

شنونده گان گرامی!

بعد از سلام و آرزوی عافیت شما و اهل و عیال شما به بر نامه ی امروزه ی (در گلشن شعر و ادب) آغاز میکنیم.

برنامه ی امروزه ی ما به نام (عاشق ترانه های مردم) مسمی شده است. در این پروگرام در باره ی میراث فولکلوریک مردمان ترکی گوی، به خصوص مردم اوزبیک که در صفحات شمالی افغانستان سکونت دارند و محقق و گرد آورنده ی آن داکتر فیض الله ایماق که از ۳۰ سال باینطرف بدون خستگی ناپذیر، آنها را مثل غواص یک یک از بحر خلاقیت مردم جمع آوری کرده وبه اختیار مردم قرار داده است، صحبت میشود.

تهیه و ترتیب کننده ی برنامه:

داکتر احمد قرآن بیکوف مدیر بخش زبان و ادبیات ایران و افغانستان در انیستتوت شرق شناسی دولتی تاشکند.

گوینده گان:

آیم خان بابا جانوه و نذیر ظفر.

بو کتاب ده افغانستان لیک ایکی سیووچی قلب نینگ یعنی عاشق - معشوق لرنینگ شادلیک و قیغولری، محبت آرقه سیدن تارتکن عذاب عقوبتلری، هجران و فراقلری، صاف محبتی و اوز محبتلریکه ایریشه آلمه گن ایکی سیووچی دلنی اوز شیرین جانلرینی قربان قیلگنلری یارتیب بیریلگن.

خلق آغزه کی ایجادینی تۆپله ب کتاب حالیکه کیلتیرگن فولکلورشناس عالم فیض الله ایماق گه ایسه، بوندن کینگی ایجادی ایشلریکه آمدلر تپله ب قاله میز.

موزیک

میگویند انسان شفته ی والای دو گنج است. یک طایفه شفته و فریفته ی گنج مادی، زر و زیور، دُر و گوهر، پادشاهی بحر و بر است، و طایفه ی دیگر مفتون و مجذوب گنج معنوی است.

فیض الله ایماق، از طایفه ی دوم است. گنج مادی خویست ولی ناپایدار. تاریخ شاهد آنست که بسا از مردم، در راه کمایی و دسترسی به گنج بی پایان، تب و تلاش کردند، نصف جهان را تسخیر کردند و مثل اسکندر نامدار با دست خالی از دنیا برگزشتند. ولی کسانی که مثل ابو شکور بلخی، مولانا جلال الدین رومی، علیشیر نوایی، بابر و هزاران علما و فضلا ی دیگر در طول عمر خود دست به اندوختن و انباشتن گنج معنوی زدند که گنج به دست آورده ی آنها همیشه پایدار است.

داکتر فیض الله ایماق، از جمله ی اشخاص سعادت‌مند است که برای انباشتن زر و زیور وقع نگذاشته و تمام زنده گی خویش را در راه جمع آوری و بخش سرود های ملی اوزبیکان افغانستان نثار کرده است.

طبیعت انسان چنان سرشته شده است که کودکی وقتی نمیتواند احساس و عواطف خود را ابراز دارد، او گریه میکند و خنده میکند. ولی بعد از اینکه از هویت خود آگاهی پیدا کرد، او شادی و درد خود را به زبان می آورد و آنرا به یار و یاورانش بازگو میکند. ولی چه رسد به اشخاص با استعداد خدا داد. این مردم دیگر خوشبختی و بد بختی خود را با شعر و آهنگ بیان میکنند:

موزیک

ای یوزینگه قاره زلفینگ قونغیراق

سینی دردینگ مینگه اورسین، کیل بیراق

مین سینی یاریم دیدیم، جانیم دیدیم

مبارک قدملرینگ قویگین بیراق

ترجمه:

در رخسار تابانت زلفان تابدار، آویزان

دردت به جانم، خود را پیشم، زود رسان

تو یار منی، جان و جانان منی

قدمهای مبارکت، بروی چشمان!

مردم این ابیات را با صدای ملیح و جانگداز، با رنگ و جلای ملون می خوانند و آنرا به نامهای مختلف، در مناطق مختلف یاد میکنند. یکجا می گویند غزل، جای دیگر میگویند سرود، جای دیگر ترانه. وبه اندازه و تعداد ابیات آن میگویند: دوییتی، چهار بیتی، داستان و امثال آن. ولی ماهیتاً آنها یک چیزند و آنهم مردم صاحب نبوغ و برخوردار از استعداد کمیاب غزلسرایی احساس و عواطف خود را در یک چند لحظه فی البدیئه ابراز می دارند و آنرا با چنین لحن ملایم و دلنشین ادا میکنند و شنونده از شنیدن آن لذت می برد و ضمن محتوای سرود به اعماق قلب میرسد.

اینک خود قضاوت کنید که یک شخص برای شما با الفاظ ساده و نا تراشیده میگوید:

از غم و اندوه، دلم درد میکند. نزد خود فکر میکنیم که آیا کسی بیدرد و غم هست در این دنیا یا خیر؟ و این افکار را حالا به شکل سرود بشنوید:

موزیک

ای خدایا، آسمان بی ستون

شودنیا ده، بار میکین بغری بوتون

شو دنیا ده بؤلسه گر، بغری بوتون

کاغذ دن قلعه سالی، قاردن اوتین

ترجمه:

ای خدای من، در این آسمان بی ستون
 در دنیا دلی هست سالم و شادمان
 گر در این دنیا دلی باشد سالم و شادمان
 از کاغذ قلعه سازم و از برف هیزم

موزیک

گوینده ی این ابیات ، گفته های خود را با وزن و قافیه، تشبیه و استعاره آراسته ساخته است که مظهر عالی ترین استعداد شاعری اوست. شاعر کیست؟ شاعر کسیست که شعور عمیق دارد و تمام حوادث و جریانات محیط اطراف خود را از نگاه خود تحلیل میکند و موقف فردی خود را نسبت به این حوادث ابراز میدارد و چنین شیوه و فهم را بیان میکند که از درد و غم و اندوه، مردم گریان میکند و از شادی او خوش میشود و احساس سعادت و خوشبختی میکند:

واخ دیدیم، ای واخ دیدیم، کودیدیم خدا
 عشق او چون کوپ جانیمدن، تویدیم خدا
 لیلی- مجنون نی کورماقده ایدیم
 لیلی- مجنوندن بدتر قیلدینگ خدا

ترجمه:

ای خدای من، از خاطر عشق سوختم
 از دست عشق از جان خود سیر شدم
 داستان لیلی و مجنون را شنیده بودم
 ای خدا، حال مرا از آنها بدتر ساختی

موزیک

تفاوت شاعر و شاعر مردمی و بیسواد این است که شاعر، سروده های خود را روی کاغذ می آورد و بعداً ترتیب و تدوین کرده ، در خدمت مردم قرار میدهد ، ولی شاعر مردمی که خود از سواد بهره نداشته، گفته های خود را در جایی ثبت نمی کند بلکه در اذهان شنونده گان ثبت میشود و دهان به دهان رسیده در میان مردم پخش میشود ولی بسیاری از آنها نیست و نابود شده، از بین میروند.

برای همین ملحوظ به دلباختگان فولکلور لازم است مثل فیض الله ایماق در میان مردم گشته، آنها را جمع آوری ، تحلیل و تفکیک نموده برای نسلهای آینده با احتیاط تمام برسانند.

اخیراً دکتر ایماق کتابی را تحت عنوان (سوزوان) به چاپ رسانیده است که در آن چهار بیتی های از داستان تراژیدی یازی و زیبا جمع آوری گردیده است.

در این کتاب، سرود های مردمی و تمام جنبه های زنده گانی انسان با شادی و خوشحالی، غم و اندوه، امید و یأس، آرزو، ناکامی، کار و زحمت، مردی و متانت جاگزین گردیده است.

فیض الله ایماق در امر جمع آوری و نشر آثار فولکلوریک مردم اوزبیک زبان افغانستان، کار های مثمیری انجام داده است. قبلاً وی دو مجموعه ی دیگری از سرود ها و ترانه های فولکلوریک خلق را به نام (خلق در دانه لری) در کابل و تاشکند بچاپ رسانیده بود. علاوه بر آن، ده ها مقالات پژوهشی و تحقیقی او در مطبوعات افغانستان و اوزبیکستان اقبال چاپ یافته اند.

ما امیدواریم مجموعه ی (سوزوان) آخرین کار خلاق فیض الله ایماق نباشد و در آینده، به کار های بنیادی خود ادامه دهد.

موزیک

اینجا تاشکند است.

شنونده گان گرامی!

شما پروگرام (در گلشن شعر و ادب) را شنیدید. در این پروگرام در باره ی کتاب سوزوان،

متن برنامه ی رادیویی رادیو «وطندانش» اوزبیکستان به مناسبت
چاپ کتاب «سوزوان» در تاشکند در سال ۲۰۰۳ میلادی.

تاشکند دن گپیره میز.

عزیز رادیو تینگلاوچی وطنداشیر!

بو گون اعتبارلرینگیزگه حواله ایته دیگن صحیفه میزنی (سوزوان قوشیققری) دیب، نامله
دیک، مرحمت تینگلنگ

موزیک

افغانستانلیک اوزبیکلر ده شونده ی روایت بار:

قدیم زمانلرده فاریاب ولایتیگه قره شلی المار قیشلاغیده، «بازی» اسملی بیر بیگیت یشه
گن ایکن. او، ولایت نینگ گلجان صیاد قیشلاغیده توغیلیب اؤسگن «زیبا» اسملی بیر قیزگه کونگل
قویبیدی. قیزنینگ قلبیده هم اونگه نسبتاً محبت چیچکلری اؤنییدی. افسوس بو معصوم و پاک
محبت یولیده قاره تیکنلر غاوو ایدی. نیگه که، عاشق و معشوقه قبیله لری اؤرته سیده، ازلدن
ماجرالر حکم سورردی. اولر بیر-بیر لری نینگ وصالریگه بیتالمسدیلر. بازی، زیبا هجریده یانیب
- کویب مجنون بؤلیب شعرلر توقیردی، حسرتلی قوشیققر کویلر ایدی. آخر عاقبت، هجران اؤتی،
بازی نی امید سیزلیک گرداییگه تشله دی، او اؤزینی اؤلدیردی.

زیباچی؟

او سیوگلیسی اؤلگه نینی ایشیتیب، بیر نیچه دوگانه لری بیلن اونینگ مزارینی زیارت قیلگه
نی باره دی، قیزلر قیته یاتگنده، زیبا دوگانه لریگه:

بیر پای کاوشیم قبر نینگ یانیده قالیدی، - دیب بهانه قیلیب، آرتیگه قیته دی ده، کتته
تاشنی باشیگه اوریب اؤزینی هلاک ایته دی. ایکیکی یاش نینگ حیاتی شو زه یل زوال تاپه دی. بو

دو بیتتی های یازی و زیبا به شما معلومات ارایه گردید. تا برنامه ی آینده شما را به خداوند کریم و
رحیم می سپاریم.

موزیک

باريب ايتينگ آتم بيلن آنمگه
مینی ساتیب، نی مرادگه ییتدیلر

موزیک

افغانستانلیک وطنداشیمیز، حاضر تاشکند ده استقامت قیله یاتگن دوکتور فیض الله ایماق، یقینده بیر خیرلی ایشگه قۇل اوردیلر. یعنی افغانستان لیک اؤزبیکلر فولکلوری نینگ گوزه ل نمونه لریدن بؤلگن «سوزوان» قۇشیقلىرىنى تۇپله ب، نشر ایتتیردیلر. اصلیده خلق آغزه کی ایجادى، خلق در دانه لری، فیض الله ایماققه باله لیکدن تانیش- قدردان.

ایماق نینگ سۆزلىرى:

«مین اوقوجیلیک، طلبه لیک دوریمده، شهرمه - شهر، قیشلاقمه - قیشلاق، اویمه - اوی کیزیب، بدیعی آغزه کی ایجادى نمونه لرینی یازه باشله دیم. اؤز آنه خلقیم افغانستان اؤزبیکلری فولکلوری نینگ آدملر کونگلیده ساچیلیب یاتگن خزینه سیدن قۇلمگه کیلتیرگن نمونه لر بیر کتاب بۇلیب قالدی. بو کتابده اؤزبیک خلقی نینگ بدیعی آغزه کی ایجادى نمونه لری، جمله دن قۇشیقلىر، داستانلر، ایرتکلر، مقاللر، باله لر اویینلری، تاپیشماقلر، یار - یارلر، نای - نایلر، کیلین سلاملر و سوزوانلر جای الگن. بو اثرلرنی ایضاحله ب، اولر نینگ مضمونلرینی درى تیلیده هم بیان قیلدیم. بو تۇیلمنى (خلق دُر دانه لری) دیب، نامله دیم. بو اثر ۱۹۸۰ - اینچی ییلی افغانستان مدنیت وزیرلیگی تامانیدن (خوشحالخان ختک) نامیده گی عالی مکافاتگه سزاوار بۇلدى و مذکور وزیرلیک تامانیدن کابلده چاپ ایتیلدی.

بو کتابنی اؤزبیکستانلیک دؤستلریم، اینیقسه فولکلور شناس عالم داکتر محمد علی قۇشماقوف یاردیمده، اؤزبیکستان فولکلور شناسلیگی طلبلری نقطه ی نظریدن کوریب چیقیدیم، سره له دیم، خلق دن کیینگی ییلرده یازیب الگن اثرلر حسابیده باییتدیم. شو طریقه اؤزبیکه خاص بیر مجموعه وجودگه کیلدى.

بو اثر غفورغلام نامیده گی ادبیات و صنعت نشریاتیده ۱۹۸۶ - اینچی ییلی کریل خطیده (خلق در دانه لری) عنوانی آستیده باسیلیب چیقیدی.

پاک محبتدن حرارت و حسرت گه تۇلیق قۇشیقلىر قالدی. خلق اولرگه «سوزوان قۇشیقلىرى» - دیب نام بیردی.

سوزوان، انسان عمری نینگ یم یشیل بهاری، پاک و معصوم تۇیغولر، بی غبار کیچینمه لر، کیشی حیاتیده فقط بیر مرته گینه دوچ کیله دیگن کوچلی محبت. سوزوان، یازی و زیبا توغیلیب اؤسگن ییرنینگ قدیم نامی. سوزوان قۇشیقلىر، کۇچیلیک بۇلیب گیلیم تۇقیلگنده، نو روز کونلری سوملک قیلینگنده، چرخ ییگیربلگن پیتلرده، باشقه تورلی ییغینلرده، خاتین- قیزلر، بو قۇشیقلىرنی نفیس آهنگلر گه سالیب ایته دیلر:

شمال تورسه، قاره زلفینگ قۇنغیراق

حسرتینگده، کویب اۇلدییم کیل بیراق

باره ی دیسم دۇست و دشمن کۇره دی

کۇرسه کۇرسین، کویب اۇلسین کیل بیراق

موزیک

شمع چیراق، شمعدن چیراغیم مینگه باق

یامان یاردن، اوزاقراغیم مینگه باق

یاوویق بۇلیب کویب یانیب یاتگونچه

اوزاق بۇلگن انتظاریم یخشیراق

موزیک

آق گل ایدییم، قیزیل گلگه، چیتدیلر

غریب باشیم، بندى قیلیب ساتدیلر

مذکور اثر ده یازی و زیبا داستانیگه منسوب (سوزوان) قوشیقلری هم اؤرین الگن ایدی. بو سوزوانلرنی ینه ینگی تورلرینی تۆپله ب سوزوان نامی بیلن عرب الفبا سیده، افغانستان اؤزبیکلری اوچون ۲۰۰۳- اینچی ییل نینگ اکتوبر آیدده «زر قلم» نشریاتیده چاپ ایتتیردیک. بو تۆپلمده ۳۸۷ سوزوان قوشیقلری اؤرین الگن. بو کتابنی ایلکبار نشردن چیقریلیشده ماددی جهتدن قۆلله ب - قووتله گن ملی سوداگر محترم حاجی عبدالجلیل رشید زاده جنابلری نینگ اؤرنی تحسینگه لایقیدیر.

مین بو وطنداشیمیز نینگ ادبیاتیمیز نینگ فولکلور و آغزه کی ایجادیمیز نینگ رواجلنتیریشده اولکن حصه قۆشگنلری اوچون اؤز منتدار چیلیگیمنی اظهار قیله من. بو کتاب «۲۳» ییل اوریشدن ایندی آزاد بۆلگن، معنوی جهتدن افغانستان خلقیگه آز گینه بۆلسه هم یاردم بۆله دی،- دیب اؤیله یمن.»

موزیک

سخندان:

هه، سوزوان قوشیقلریده، عاشق و معشوقه نینگ یوره ک دردنی عکس ایتنه دی. لیکن بو قوشیقلرنی برینی هم فقط عشقی دیب قبول قیلیش او قدر تۇغری ایمس. نیگه که، اونده اوچره یدیکن بعضی تورتلیکلری یازی و زیبا قصه سیگه عموماً علاقه سی بۇ قلیگی نی هم کۆریش ممکن. سوزوان قوشیقلری آره سیده، تۇی و عزا مراسملریده عادی، دم آلیش فرصتلرده ایتپله دیکن تۇرتلیکلر هم بار، زیرا سوزوان قوشیقلری نینگ کویله گن خواننده لر، اؤزی لری هم ینگی تورتلیکلر یره تگنلر، لیکن بو خالقانه بیتیکلر، بیر - بیرلریگه ماس توشگن و بیر - بیرینی تۆلدیرگنلر. شو طریقه هم افغانستان اؤزبیکلری نینگ علیحده سوزوان قوشیقلری تورکومی کینککه ییب - عامه له شیب باره ویرگن.

موزیک

سخندان:

شرق شناس عالم پروفیسر احمد بیک قرآن بیکوف بو تۆپلم خصوصیده شونده ی دیدی:

«هر بیر خلق، هر بیر ملت اؤزی نینگ غم-تشویشلری، عشق محبتی، کۆرگن - کیچیرگنلرینی شعر بیلن و تورلی اولن - اوشوله لر بیلن بیان قیله دی. بو بیر گینه اؤزبیک یا افغانستان خلقیگه خاص بۆلمه سدن، بوتون جهان خلقلریگه منسوبدیر. ایندی بو یره لگن دُر دانه لر نی اگر تۆپله ب خلققه یتکز یلمه سه، او، ایسدن چیقنه دی، او، یۇق بۆلیب کیتنه دی. فقط اونگه فدایی آدملر کیره ککه، بونی ییغیب، بولرنی سره سیننی - سره گه، پوچه گینی - پوچککه اجره تیب، اولرنی نشرگه تیارله ب چاپ ایتسه گینه بوندن خلق بهره آله دی.»

اگر مننه شو نقطه نظرده قریدیگن بۆلسک، فیض الله ایماقنی چیقراگن «سوزوان» قوشیقلری، مننه شو فدایی محنت نی نعمتی و اونی ثمره سیدیر.

بو سوزوان قوشیقلریده، یازی و زیبا ناملی عاشق - معشوقلرنی بیر - بیرگه بۆلگن محبتی اظهار قیلینه دی.

فیض الله ایماق ۳۰ ییلدن زیاد عمرینی مننه شو افغانستان شمالیده یشه یدیکن ترکیگوی خلقلرنینگ فولکلورینی جمعه شگه، اونی سره له ب همه سیننی چاپ ایتیشگه صرفله گن. ییز دوکتور فیض الله ایماق گه مننه شو فداکارلیک محنتلریده داوما موفقیت تپله یمیز، اولرنی مننه شو ایشلریده، هارمه ی - تالمه ی ینگی - ینگی نشرلر تیارله ب خلققه یتکزیشگه تپلکداش میز.»

موزیک

سخندان:

شونده ی قیلیب تاشکند ده، خلق آغزه کی ایجادنی نینگ نادر و گوزه ل در دانه لریدن بۆلگن افغانستان اؤزبیکلری فولکلوری نینگ نفیس قوشیقلری تۆپله می نشردن چیقدی. بو قوشیقلر

Savzvon

بايد گفت سروده های این سی دی، توسط فیض الله ایماق و انابت ایماق نطقان سابق رادیوی بین المللی تاشکند، دکلمه گردیده است.

دلردن - دللرگه، تیللردن - تیللرگه کۆچه دی، تورمیش - اورینیشلردن هاریگه نیمیزده مدد بۆله دی، حیات قووانچلریدن بهره مند بۆلگه نیمیزده سیوینچیمیزگه سیوینچ قۆشه دی، - دیگن امید ده میز. اگر بو در دانه لردن بهره مند بۆلش ایسته گیده بۆلسنیز مرحمت بیزگه مکتوب بۆلنگ، تۆپلمنی قۆلگه کیریتیشینیزده، یاردم بیره میز، عزیز مخلصیمیز!

موزیک

عزیز رادیو تینگلاوچی دوستلر!

سبز «سوزوان» قۆشیقلمی دیب ناملنگن ایشیتتیریشیمیزنی تینگله دینگیز. اونی سبزگه مملکت خان اکمل قیزی تقدیم ایدی. پروگرامنی یازیب تیارله گن : موجوده خان یۆلداش قیزی.

موزیک

نوت:

دوستان گرامی!

اگر میخواید CD دوییتی های داستان یازی و زیبا و تقریظ رادیویی رادیو تاشکند را به زبانهای دری و اوزبکی بشنویید، لطفاً به وب سایت ذیل مراجعه نموده، قسمت «سوزوان» را کلیک نمایید:

بايد گفت که، در قسمت ۹ و ۱۰ سی دی، برنامه های دری و اوزبکی رادیو تاشکند در باره کتاب سوزوان، ثبت شده است.

www.dordanalar.info

خلق محبت نامه سی

(مقدمه)

افغانستانده یشه یدیگن اوزبیک لرنینگ نقل قیلش لریچه، یازی اسملی عاشق، فاریاب ولایتیگه قره شلی المار قیشلاغیده دنیاگه کیلگن. او زیبا دیگن قیزگه عاشق بولیب، یار هجریده مجنون دیک شعرلر توفیق یورگن. یازی و زیبا گه نسبت بیرله دیگن عشقی شعرلر حاضرچه خلق خاطره سیده «سوزوان» قوشیقلری نامی بیلن سقلنماقده. کویچیلیک بولیب قالین، گیلیم توفیقکنده، نوروز کونلری سومه لک پیشیریلگنده، چرخ ییگیریلگنده و یاورچاق تارتیلگن پیئلریده و باشقه تورلی یغینلرده خاتین - قیزلر، بو لیریگ قوشیقلرنی اوزیگه خاص دلربا کوی بیلن ایته دیلر.

روایت ایتیش لریچه، زیبا- فاریاب ولایتی ده گی گلجان صیاد قیشلاغیده توغیلگن ایمیش. اونینگ آته سی قیپچاقلیک ملا آرتیق بولگن ایکن. عاشق ومعشوقه قیبله لری اورتته سیده ازلدن ماجرالر موجود بولگه نی طفیلی زیبا بیلن یازی بیر بیرلری نینگ وصاللریگه ییتیشه آلمه یدیلر. یازی زیبانینگ هجری گه برداش بیره آلمه ی اوزینی اولدیره دی. او غوره یی یقینیده گی المار قیشلاغی قبرستانیکه د فن قیبله دی. زیبا یازی نینگ هلاک بولگه نیدن خبر تاپیب، بیر نیچته دوگانه لری بیلن سیوکللی سی نینگ مزارینی زیارت قیلگه نی باره دی. قیزلر قیتیشه یانگه نیده، زیبا دوگانه لریگه: «بیر پای کاویشیم قبرستان یانیده قالیدی»، - دیب بهانه قیلیب، آرتیگه قیته دی وکتته تاشنی باشیگه اوریب اوزینی هلاک قیله دی.

یازی بیلن زیبا روایتیده قیزنی، عمکی سی نینگ اؤغلی هم یخشی کوریشلیگی حکایه قیبله دی، فاجعه دن خبر تاپگن ییگیت هم: «مینی زیبا بیلن یازی قبرلری نینگ اورتته سیگه کومینگلر»، - دیب وصیت قیلیب، اوزینی اولدیره دی.

اوزبیکستان ده هم زیبا بیلن یازی محبتی حقیده حکایه قیلوچی بیر نیچه واریانت لرگه ایگه لیرا - ایپیک داستان نینگ بارلیگی قید ایتیلگن. خصوصاً، ۱۹۶۲ ییلده «باش گواردییه» نشریاتی «یازی بیلن زیبا» نامی بیلن فیلولوگیه فنلری نامزادی آخوند جان صابروف تیارلرگن داستان نی نشر ایتگن ایدی. داستان نینگ سوز باشی سیده، اثر بیرینچی مرته ۱۹۲۵ ییلده، ر. مومن اوف تمانیدن

اوج قورغان ده گی پایتاق قیشلاغیدن یازیب آلینگن لیگی، کیینچه لیک فولکلور شناس عالملم. م. علویه، و م. افضل اوف لر ایریم پرچه لرنی جمهریت نینگ شهرسبز، کتاب، چراقچی، دهنو ناحیه لریدن یازیب آلگن لیکلری حقیده معلومات بیرله دی. عالملم یازیب آلینگن داستان ۱۹ واریانتگه ایگه بولیب، اوندته واقعه لر معلوم سوژیت چیزییی ارقه لی باغله نه دی. کمبغل ییگیت یازی نی زیبا نینگ آته سی پاننده بای اونی الدهه ب ایشله ته دی، اما قیزینی اونگه بیرمه یدی. ایکیکی سیویشگن لر اوز بخت لری اوچون کوره شه دیلر. اولر پاننده بای دن هم، اوشه بیر نینگ پادشاه سی عبد الله خان دن هم اوستین چیقته دیلر و مراد مقصد لریگه ییتته دیلر.

افغانستانده یشاووچی اوزبیکلر ایجادیده گی زیبا و یازی نامی بیلن علاقه دار اثرلر ایسه، اولاً ژانر جهتن «یازی بیلن زیبا» داستانیدن فرق قیله دی. اگر داستانده سیویشگن لر سرگذشتی بیلن باغلیق واقعه لر حکایه قیلینسه، افغانستان لیک اوزبیکلر نینگ ایجادی ده گی «سوزوان» قوشیقلری فقط لیریگ شعر ی پرچه لردن عبارت. قوشیق لرنی معلوم بیر ترتیب ده جایله ش ممکن ایمسلیگی سببیله دی. شونینگ اوچون هم بیز قوشیقلرنی توفیله ب، باشله نیش حرفیگه بناء الفبا اساسیده ترتیب لشتیردیک.

البته، قشقه دریا، سرخان دریا ولایتیده سقله نیب قالگن «یازی بیلن زیبا» داستانی و افغانستان اوزبیکلری نینگ «سوزوان» قوشیقلری اورتته سیده تاریخی یقینلیک سببیله دی. داستان ده گی ایریم لیریگ پرچه لر نینگ مضمونی، قافیله نیشی، توزیلیشی قوشیق نمونه لریگه اوشه ب کیته دی. شونینگ اوچون هم افغانستانده و اوزبیکستانده یشاووچی اوزبیکلر نینگ آغزه کی ایجادی نی مکمل تیکشیریش ایریم مهم خلاصه گه کیلیش امکانینی بیره دی، دیگن فکرده میز.

افغانستانده یشاووچی اوزبیکلر کویله گن قوشیقلرده عاشق و معشوق نینگ یوره ک دردی و المی عکس ایتگن. اما اولر نینگ همه سینی هم فقط عشقی یونالیش ده گی لیریگ شعرلر صفتیده قبول قیلیش توغری ایمس. خلق تمانیدن یره تیلگن، بعضاً یازی بیلن زیبا اورتته سیده گی مناسبتگه علاقه سی یوق تورتلیکلر هم شو تورکومدن اوزین آلگن حاللر اوچریدی. خصوصاً «سوزوان» قوشیقلری آره سیده توی، عزا مراسملریده، حتی عادی دم آلیش فرصتلریده ایتیله دیگن قوشیقلر بار. اولرنینگ قه ی طرزده مذکور تورکومدن اوزین آلگه نینی ایضاحله ش مشکل ایمس. سوزوان قوشیقلرنی کویله گن قوشیقچیلر، کیزی کیلگنده ینگی تورتلیکلر هم یره تگن لر و کویله یاتگن قوشیقلر گه قوشیب اجرا ایتگنلر. کیینچه لیک بو ینگی تورتلیکلر سوزوان تورکومیدن مهم اورین

ايگله ب قالگن. سوزوان لر عموماً عيال لر، خاتين- قيزلر تمانيدن ايتيله دى.

افغانستان اۇزبېكلىرى تامانيدن ايتيله ديگن قۇشيقلر تورى، خيلمه - خيل بۇلب، بو قۇشيقلر غزل، بيت، نقش، ياريار، اولنگ، ناى- ناى، توره و باشقچه ناملر بيلن معلوم و مشهور دير. و سوزوان قۇشيقلىرىنى ايسه، يازى و زيبا گه نسبت بيرگنلر.

سوزوان قۇشيقلىرى نينگ يارقين خصوصيتلريدن بيرى اولرده يازى بيلن زيبا اسملىرى نينگ قيته - قيته تکرارله نيشى دير. تينگلارو وچيلرده بو قۇشيقلر ايکكى سيويشگنلر نينگ اۇزىگه خاص ديالوگيدن ياكه محبت موضوعيده گى ايتيشوولردن عبارت، - ديگن توشينچه حاصل قيله دى. اولر نينگ ايريم لريده عاشق و معشوق اوزاق دوام ايتگن ايربيليدن سۇنگ اوچره شيش اشتياقيده ايکن ليکلىرى كويله نه دى:

چۇلده كۇرد يم چۇل بۇرى نينگ اويىنى،

ساغينيب من يازى جان نينگ اۇزىنى.

ساغينسم - ساغينمه سم ايرته كيلر،

سولگين آليب سوييره ي اُق يۇلىنى.

هر بير قۇشيق ايتووجى شخص، اۇزىنى زيبا ياكه يازى اۇرنيدده تصور قىلگن ليگى هم قۇشيقلر مضمونيدن سيزيليب توره دى. قيزىغى شونده كه ، قۇشيق توقياتگن خلق شاعرلىرى اۇز ناملىرى نينگ ياشيرين قالىشىنى افضل كورگنلر و اۇز حياتلىرىنى روايت قهرمانلىرى نينگ تقديرى بيلن تينگ قۇيگنلر. اۇتميش روايتيده گى اساسى قهرمان يازى نينگ اۇز سيويكلى سیدن واز كىچيشي مطلقا ممكن بۇلمه گن حادثه ايکه نينى انيق بۇلگه نى حالده، ايريم تۇرتليكلرده وفا سيزليك حقيده عهد و پيمان نينگ بوزيليشى حقيده حكايه قىلپنه دى:

دروازه نگیز دروازه مگه باقه دى،

اۇرته سیدن آب زمزم آقه دى.

آب زمزم سوويدن ايچگن يازى،

خاتين آليب زيبا دن كيچگن يازى.

معلوم بۇله دى كه، اۇز سيويكلىريدن اجره لگن معشوقه لر، ايرىليك درد لرينى قۇشيقلر ده عكس ايتتيريشگه اورينگن لر. سوزوان قۇشيقلىرى اۇزى نينگ موضوع دايره سيگه خلق آره سيده كينگ ترقلگن ليريك تور تليكلرنى هم قمره ب آله دى. بونده ي پرچه لرده عادى محتكش ييگيت ياكه قيز نينگ حياتى حقيده گى ايچكى حس - تويغولرى عكس ايتنه دى. استعدادلى ياشلر طبيعت واقعه حادثه لرى بيلن انسان حياتيده گى مشترک نقطه لرنى تاپيشگه و بديعى گوزه ل شعرلرده عكس ايتتيريشگه حرکت قيله دى. بو مقصدنى عملگه ائتيريشده آنه طبيعت ده گى دريا و تاغلر، آت و نار تويه لر، قلدیرغاچ و طوطى قوشلردن زيرک ليک بيلن فايده له نه ديلىر:

دریا نينگ نر ياغیدن سوو كيله دى،

سوو بيلن ايکكى اۇردک تينگ كيله دى.

اۇردککه اۇردک مناسب، غازگه غاز،

ييگيت گه قلليغ مناسب، قيزگه ناز.

خلق آغزه كى ايجادى ده گى اثرلر نينگ مهم خصوصيت لريدن بيرى اولرده اجتماعى حيات حقيده گى فکر- ملاحظه لر نينگ عكس ايتيشيده دير. محتكش خلق نينگ ايجادىگه خاص ليريك اثر لرده هم موجود شرايطدن ناليش، اجتماعى تينگسىز ليک نى قاره له ش روحى ، يققال سيزيليب توره دى. سوزوان قۇشيقلرده روباگه چيقمه گن آرزولر پايمال بۇلگن بخت حقيده ايتيلگن قۇشيقلر كم ايمس:

آق گل ايديم ، قيزيل گل گه چتد يلىر،

غريب باشيم بندى قىليب ساتدیلر،

باريب ايتينگ آنم مينن آتم گه،

مینی ساتيب، نى مراد گه ييتد يلىر.

خلص، سوزوان قۇشيقلىرى افغانستانده يشاووچى اۇزىكلر بديعى آغزه كى ايجادى نينگ عجائب نمونه لرى دير. بو قۇشيقلر فقط زيبا و يازى حقيده گينه ايمس، بل كه، كيزى كيلگنده

حیات گوزە للیکلری دن بهره آلیب یورید یگن، وقتیده آرزولر آغوشیده مست بؤلگن، شو بیلن بیرگه بعضیده موجود تورموش قیینچیلیک لریدن عذابده قالگن، اما کیله جککه ایشانچ بیلن قره ش حسی نی یوقاتمە گن زیبالر و یازیلر حقیده گی قۇشیلر دیر. اولرنی اؤقیش، کتابخوانگه ذوقلی دقیقه لر انعام ایته دی، دیگن امید ده میز.

داکتر فیض الله ایماق

سوزوانلر

- ۱ -

ايت ديگنده ايتيب بيرمس مي، كيشى
كيشيني قربانى بولمس مي، كيشى
ايت ديگنده ايتيب بيرسه رازيني
بيسنگ چاقيب بير بادامنى مغزيني
بيسنگ چاقيب بير بادامنى مغزيني
يىگيت بولسنگ كوتر، قيزلر نازيني

ايت ديگنده ايتيب بيرمس مي، كيشى
يخشيني قربانى بولمس مي، كيشى
يخشى نى اغزى تىككن پياله گه
اوخشه ىدى سحر اچيلگن لاله گه

اهسته-اهسته باره ميز، گور باشيگه
قولاق سالىنگ يازى جان ناليشيگ
خدادن حكيم بوليپ، ياريلسه گور
من توشسم يازى نىنگ يانباشيگه

انه جانيم مافه دن نان اوزه تدى
سيور يارگه تخت روان توزه تدى
خدا بيرسبين بابا دهقان ماليني
سيور يارگه كوپ ساوغه لر اوزه تدى

اى يوزينگه قاره زلفينگ قنغيراق
سيني درد ينگ منگه اورسبين كيل بيراق
من سيني: «ياريم» ديديم، «جانيم» ديديم
مبارك قد ملرينگ قويگين بيراق

اى يوزينك اى لرده بولسين، دوگانم
تقديرينگ بايلرده بولسين، دوگانم
باى لرينگ كتته - كتته قيزلرى بار
ايشيگينگه چورى بولسين، دوگانم

التي ايليک چوپان ايديم، هاره من
شولكيچه، قويلرني، هيد ب باره من
خبر بيرينگ سيور ياريم اوزيگه
شولكيچه ديدار كورماقغه باره من

آسماندىن يانغاق توشىدى - تاقەسى يۇق

يارانلار، بۇد نيا نىنگ وفاسى يۇق

يارانلار، يىخسى ايىنگ يىخسى كىيىنگ

ايرتە بىر كويلىق كىلەر يىقاسى يۇق

آسماندىن يانغاق توشىپ چاقىلمەسىن

قۇي اۇلىب قۇزىسى مىنگرەب قالمەسىن

قۇي اۇلىب قۇزىسى مىنگرەب قالمەسىن

يىگىت اۇلىب يارى جۇرەب قالمەسىن

آيينەدن آلتىن تراغىم بار مېنى

اندخوى جانده بىر سوراغىم بار مېنى

اندخوى جانده بىر سوراغىم زىبا جان

بىر كورەسى دىب انتظارىم بار مېنى

آيينەدىك آلتىن تراغىم بار مېنى

قۇش تىرەك دە، بىر سوراغىم بار مېنى

قۇش تىرەك دە، بىر سوراغىم يازى جان

بىر كورەسى دىب انتظارىم بار مېنى

آلمەدىب قۇيدىم اياق زردالىگە

يار قرەمس غرىبلرنىنگ حالىگە

يار قرەسە غرىبلرنىنگ حالىگە

بۇيى اۇخشىر پىستە نىنگ نىھالىگە

آلمەدىب قۇيدىم اياق زردالىگە

چىيان چاقىدى چىدالمەدىم درد يگە

ھەر علاج بار دىر، چىيان نىنگ درد يگە

ھىچ علاج يۇقدىر جىدالىك درد يگە

آلمەدىب قۇيمە اياق زردالىگە

اختىيار بىرمىنگ كىشى نىنگ قۇلىگە

اختىيار بىرسىنگ كىشى نىنگ قۇلىگە

آسىلرسىن ظالم لرنىنگ دارىگە

آلمەلر آقىب كىلەر پۇستى بىلن

آغىنىم اوينەب كىلەر دۇستى بىلن

امبارىنى تۇلدىرر طلا بىلن

قۇلپاغىنى تىكەيىن، بىسم اللە بىلن

آق بيله ككه بيله ك اوزوك يره شر
يىنگى تار بۇلسه، بيله ككه چرمه شر
مىن باشىنگدن ايله نى گلدىك يارىم
سىزگه دولت، بىزگه كولگى يره شر

آق بيله ككه، قىزىل عقىق تاقىرمن
هم نفسىم، سىزنى قىيردن تاپىرمن
يۇل اوستىده مکتب بىلن اداره ،
دم - بد م ایلچی نى قه یدن تاپىرمن

آق بيله ككه، قىزىل عقىق تاقه من
اىجمالىم سىنى قه یدن تاپه من
ايككى مېز نىنگ اره مېز توققىز فرسخ
هر زمان ایلچی نى قه یدن تاپه من

آق گل ایدىم، قىزىل گل گه چىتدىلر
آزاد ایدىم بندى قىلىپ ساتدىلر
بارىب ایتىنگ، مېنى ساتگن آنه م گه
مېنى ساتىپ نى مراد گه يیتدىلر

آته داش قلعه سىدن آتلىدى تاش
باشىمده الماس قىلىچ كۆزىمده ياش
كۆزىمنى آچه ى د ىسم كۆپ قىرنداش
قىرنداشدن نى فايدة، جان آته داش

آته - آنم شهريده سبور ایدیم
تنگه دن بىش تاش قىلىپ اوینىر ایدیم
تنگه دن بىش تاشىمنى ياشىردىلر
آنه جانىم شهريدن آشىردىلر

آسمانده گى اىگه قره نگ ىنگه جان
چاينكلرگه چايلر قۇيىنگ ىنگه جان
آغه گىنم كىلر وقتى بۇلىبدى
چپركت گه چايلر سالىنگ ىنگه جان

آتگه مىندىم ، قۇلىم بىتمس يالىگه
صدقه بۇله ى لېگىنگ نى خالىگه
داد و بىداد آته - آننگ قۇلىدن
رحمى كىلمس مىن غرىب نىنگ خالىگه

آق پختە - ملە پختە ایگیرە من
توت درخت تنه سیگه، یوگیرە من
توت درخت نینگ تنه سی سینمس میکن
سفر قیلگە نیم ییلی تۆلمس میکن
تۆلمە سە - تۆلمە ی کیتسین اونى ییلی
قوم و خویش کۆرە من د یب کیلمس میکن

آق تامیزدە قیزیل ألمە تیرە من
گل ایسکە یسیز گل نی اوزیب بیرە من
گل ایسکە سنگیز گلیر قۆلیمدە دیر
یارگینم محبتی دلیمدە دیر

آق اوزیم قارە اوزیم نی اوزد یلر
شیرە سینی سیم سبتدن سوزدیلر
قیرقیلسین یمان آدملرنینگ تیلی
ایلیک ییل لیک عمارت نی بوزد یلر

آق اوزیم قیزیل اوزیم غجوم - غجوم
سفرگە کیتیب بارە دی یلغیزیم
اولتیرگن کتتە کیچیک قۆل کۆتە رینگ
ساغ باریب سلامت کیلسین یلغیزیم

آتگە ایگر سالدی حیرانلیک بیلن
جلودن توتدی پریشانلیک بیلن
مین باشینگدن ایله نی یککە ییگیت
چیقدی اویدن، دیدە گریان لیک بیلن

آق ایپک قیزیل ایپک نینگ تارى من
شهرده گی شاه جوان نینگ یاری من
شهرده گی شاه جوان یاریم دیسه
کیچه نی کوندوزگە قۆیمە ی بارە من

آق ایپک قارە ایپک نینگ تارى من
شبرغانلیک شاه جوان نینگ یاریم
شبرغان لیک شاه جوان یاریم دیسه
کیچه نی ایرتە گە قۆیمە ی بارە من

آق آتینگ دن بوز آتیم یخشی راق
تیلپە گینگن کله پوشیم یخشی راق
بیر نیچه نامرد گە محتاج ایتگونچه
چرخ ییگیریب نان ییگە نیم یخشیراق

آق يوزىنگە قرە زلفى توشىبىدى
 سايه سىگە قىزىل آلەمە پىشىبىدى
 بازارايلتىنگ بەھاء سىنى كۆپ قۇيىنگ
 خرىدارنى اونگە عشقى توشىبىدى

آغە گىنەم رومال يوباردى اۆزىگە
 مەن بونى قىنداق تىكە ى اندازە گە
 مەن بونى تىكسەم تىكە ى اندازە گە
 بىلىگە باغله ب چىقسىن دروازە گە

آغە گىنەم دن كىلەر گلىنى ايسى
 بالە لرى ايككى كۆزىم بەھرى سى
 بالە لرىنى بىر- بىرىدن كەم كۆرسەم
 سىتېلىپ تورسىن كۆزىم نىنگ قرە سى

آغە جانىم بىر تام سالىدى پىسگىنە
 اىچىگە گل اىككىدى بىدسگىنە
 گلدىن آلە ىد ىسەم تىكانى بار
 لىبىدن اۆپە ىد ىسەم شىكرى بار

آق اىپك قارە اىپك آلدېرە يلىك
 پوتە گە نقش و نگار سالدېرە يلىك
 پوتە نى آغىنىنگىزگە باغله تىب
 دشمن لرنى خوارو زار بىغله تە يلىك

آق يوزىمگە قارە زلفىم توشىبىدىر
 سايه سىدە قىزىل آلەمە پىشىبىدىر
 بازار بارسەم قىمەت آلىنگ ارزان من
 بىتتەم بچە سىزگە عشقىم توشىبىدىر

آق كاغذ دە ى ، قە سىپردە ىدى تۆنىنگىز
 تۆلگن آيدە ى ، تونىب بارر يوزىنگىز
 مەن بىلمە دىم نىمە سىر بار اىكن
 يورە گىم گە سىغدى شىرىن سوزىنگىز

آغە گىنەم درخت گە ىلمە شە دى
 درايى كويلك - اىشتان ىرە شە دى
 درايى كويلك - اىشتان بخىه قىلە ى
 اويقونگىز كىلسە تىزە م تكىه قىلە ى

آغه جان مین سرینگدن ایله نی
مین سینی تاج سرینگدن اؤرگیله ی
قۇششە کاکل نی خیالینگ گه آلیب
آپه دیگن تیللرینگدن اؤرگیله ی

آغه جانیم بیر قیز بار لاجینی
باغ ایچیده او اوره دی ساچینی
یوره گیم ده بار ایدی یاریم بۇلسه
یوره گیم ایته دی آلیب قاچ اونوی

آغه جانیم نیگه کیلمس بۇلدینگیز
کیلسنغیز هم اویگه کیلمس بۇلدینگیز
نیچه بیر دشمن نی سوزیگه کیریپ
سلام بیرسم علیک آلمس بۇلدینگیز

آغه جانیم آق اوینگگه قوری بار
هر قوریده لعل و جوهر دری بار
آتگینگدن اؤرگیله ی آغه جانیم
راست یوزینگ ده خاکه طلا نوری بار

آغه جانیم اویدن چیقرا ایلا مینن
کرکی دن تۆی کیلر لیرا مینن
کرکیدن کیلگن تۆی قندالت دور
آته سیدن قیز آلماق سلطنت دور

آغه جانیم اؤن سککیزده یاشینغیز
ینگی چیققن آی گه اؤخشر قاشینغیز
چتر دولت سایه سیگه باشینغیز
آته نگیز هم آنغیز ، یۇلداشینغیز

آه اورسم آهیم ملامت د یر منگه
بیغله سم کونلر قیامت د یر منگه
تیریکیلکده آته - آنم دن ایریلد یم
بو نیچوک قیامت د یر منگه

-الف-

اکه جانیم قۇش ارغیمچاق اوچه دی
قۇلیده چینی کاسه سوو ایچه دی
چینی نی نادانگه بیر سنک سیند یرر
اوکه جانیم قچان کونگیل تیند یرر

اندخوی نینگ کروانی کیلگه یمی شو گون

درد گینم درمانی کیلگه یمی شو گون

درد گینم درمانی د یر عزیز جانیم

اویگینم سلطانی کیلگه یمی شو گون

اریغ نی او باشی بار، بو باشی بار

تیوه چینی کۆک تیکان گه خوشی بار

قۆلیده اره سی بار، تیشه سی بار

باشیده مینگ تنگه لی سلله سی بار

اوزیگینگی کۆزلی بیتر منگه

دۆست دن هم دشمن سۆزی اۆتر منگه

ساغ بۆلینگ امان بۆلینگ ای دۆستلریم

هر ییرده آوازه نگیز، بیتر منگه

اوزیگیمنی کۆزلی مرمی تاش

مینی تشله ب کیتگن آغم بغری تاش

مینی تشله ب، کیتگن آغم بغری تاش

قۆلیمده اییک رومال کۆزیمده یاش

الوان کویلیک کیدیم، حالیم بیلمه دی

خسته یاتدیم، بیر کیلیب سوره مه دی

خسته یاتسم، بیر کیلیب سوره مه سه

هیچ کییم هم آته - آنم دیک بۆلمه دی

الموریت نینگ شاخه سی سینمس میکین

نامرد گه، توشگن قیزی تینمس میکین

نامرد گه، توشگن قیز نینگ رنگی سریق

کۆزیدن یاش آقه دی مثل اریق

اندخوی جان بۆلیگه توشدی اوزیگیم

قچان کیلر مینی کۆزی سوزیگیم

قچان کیلسه مینی کۆزی سوزیگیم

صداغه ی سریم گه ایتگن اوزیگیم

اندخوی جان، یۆلینگ اوزاق، سووینگ ساوویق

آغه جان، یوبارگه نینگ بیر جفت تاوویق

بیری نی سویه ی د یسم مهری ساوویق

آغه جان، کیلیب کیتینگ، کابل - یاوویق

اۆلتىرىب من كىتتە تامنى تۇرىدە،
 ايككى كۆزىم سىرپىل جان نى يۆلىدە.
 سىرپىل جان نى تاغ و تاشى اويىلسىن
 آغه جانىم بۇيى - باشى كۆرىنسىن.

ايگنە گىنم ايتدى دىب اوردينگ آنە جان
 مېن كىتر من ساغ - امان قال گىن آنە جان
 آق سوتىنگگە راضى بۆلگىن آنە جان
 امان كىتە ى دعا بىرگىن، آنە جان

ايككى درخت بىر - بىرىگە باقه دى
 اۇرتە سىدن آب زمزم آقه دى
 آب زمزم سوويدن ايچگن تاغم
 خاتىن آلىب بىزلردن كيچگن تاغم
 خاتىن آلىب بىزدن كيچمس ايد ينگىز
 غم يىلن درمان دە بۆلگن سىز تاغم

ايككى درخت بىر - بىرىگە سايه دى
 اۇرتە سىدە زىبا جان كر يايە دى
 يخشى نىنگ بىرگن پولى دستمايه دى
 هميشە يمانگە عمرىنگ ضايە «ضايح» دى

اوي گىنىگ آلدىدە، اۇچاق دلبرىم
 قۇي گىننگ يىمە ىدى پۇچاق، دلبرىم
 چاقىب بىرسىم بىدى، يىنغاق مغزى نى
 يىگىت بۆلسە، كۆتر سىن قىز نازىنى

اۇي، سوپرىنگ اويگە مېمان كىلە دى
 مېمان ايمس مېربانىم كىلە دى
 مېمان ايمس، مېربانىم يازى جان
 چب بىرىب، اوزاق يۆلدىن كىلە دى

او باغدىن بو باققە اۆتدىم، ألمە دىب
 اىگە سى قىچقىرە دى: توت - قۇيمە دىب
 اگر دە من شول بلا دن قوتىلسم
 قىتە دن توتىمم آتىنگىنى، ألمە دىب

اوزاقدن كۆرىنە دى كۆك تۇن لىگىم
 يىگىتلر ايچىدە قىزىل يوزلىگىم
 يىگىتلر نىنگ زورى بار و زرى يۇق
 يىگىتلر ايچىدە زرباغ تونلىگىم

ای ییگیت آتینگ نیمه مخصوص زاده
سن که کۆپنی کۆرگنسن مالا زاده
سین اۆزینگ کۆپنی کۆرگن مالا زاده
مین که بیر اچیلمه گن گلی لاله

ای خدا یا من نیچون دیوانه من
تندری توسنگگه توشمه ی یانه من
بو دنیا ده بار ایدی ایکیکی دۇستیم
بیرین کۆرسیم بیرین کۆرمه ی اۆله من

ای فلک سین مینی قیلدینگ ناتوان
پاده وانلیکدن بۆلیب من ناتوان
ناتوان لیک زخمی نی کۆرگن ایدی
اۆلتیریب تورماققه حالیم، نی گمان

ای خدایا یاشلیگیمده، اۆلسم ایدی
بهشت نی اوچمه قوشی بۆلسم ایدی
بهشت نی اوچمه قوشی اوچر کیتیر
بهشت نی بلبل قوشی بۆلسم ایدی

ایکیکی کۆزیم یۆلده قالدی، خدا جان
مینینگ یاریم نیرده قالدی، خدا جان
مینینگ یاریم جایدادیگه ییتیشدی
مینی بورده، یککه قۆیدی، خدا جان

ایشیکیدن بۆیله دیم، کۆردیم اونى
کاکلی و چون عجب گلزارى نى
کاکلیگه یره شر مشکین تراغ
اۆزى اونده کۆرمه دیم دیدارینی

ایشیگیمنى کۆزىگه توت ییشییدی
دشمنیم نى کۆزىگه گل توشییدی
اویى کویگور باى قیزی نى قۆلیدن
خیر اباد کۆچه سیگه خون توشییدی

ای دۇستلریم خواجه خیران کیتته میز
باره - باره باغ و بوستان ییتته میز
عزرائیل کیلسه جانیم نى الگه نى
جان نى بیریب، ارواح اَلیب قیتته میز

ایشیگینگە سوپە سالە ی چیم بیلن
من کیتە من - سن قالە سن کیم بیلن
من کیتە من یۆلدە یۆلداشییم بیلن
سن قالە سن اویدە کۆز یاشینگ بیلن

ایشیکدن بۆیلە دیم - کۆردیم من اونى
کاکل و چون عجیب گلزارنى
کاکیلیگە یرە شر مشکین تراغ
اۆزى - اۆیدە کۆرمە دیم د لدارینى

ایشیکدن بۆینینی غاز ایتگن چیلیم
قە ییریلیب اغمگە ناز ایتگن چیلیم
باشیگە بیر چوغ الاونى قۆیدیریب
دود ینی یورە ککە جای ایتگن چیلیم

اوراق سالدیم ارپە - بوغداى بۆییکگە
سوراق سالدیم قیصارجان نینگ یۆلیگە
باریب ایتینگ قیصار جان نینگ خانیکگە
زیبام نى یوبارسە لر، اۆز اوییکگە

ای خدایا دولتیم زیاده قیل
قوی بیرسنگ بری سینى، قۆزى قیل
تیوه بیرسنگ اوندن هم اضافه قیل
آت بیرسنگ دشمنیم، پیاده قیل

ای خدایا! بیر مرادیمنى شوگون
غصه لر قیلدی یورە گیمگە، توگون
غصه لر قیلسە یورە گیمگە توگون
توگونلر اچیلسین تیلە گیم، شوگون

ای خدایا! آسمانى بی ستون
شو دنیا دە بار میکن بغرى بوتون
شو دنیا دە بۆلسە گر بغرى بوتون
کاغذ دن قلعه سالى، قاردن اۆتین

ای خدایا! قدر تینگنى شیوه سى
فرزند دور آدمیزاد میوه سى
آدمى گە اوغیل فرزند بۆلمە سە
سبیل قالر آتى بیلن تیوه سى

بیر گل اوزدیم بیر درخت نینگ باشیدن

بیر خط کیلدی آغه گینم قاشیدن

بیر خط کیلسه آغه گینم قاشیدن

اوج ایله نیب بادام ساچه ی باشیدن

بیر کیسک آته ی دشت میدان اوستیگه

بیر غزل ایته ی شو اۆلیم قصدیگه

بو دنیا دن نا امید کیتگن آنم

گل آچیلسین مزاری نینگ اوستیگه

بازار باریب اوقاله یدی کۆزی نی

الیب کیلدی استری آق بۆزی نی

من قییمه دیم استر آق بوزی نی

کۆترمه سین، بیوفا نی سۆزی نی

بالاخانه اوستیده بوغدا ئیم بار

عسکر یازیم کیتسه لر یوز وائیم بار

عسکر یازیم کیتسه لر حق یۆلیگه

کمر بندی یره شر، آق بیلگه

اۆلتیریب من کتته اوی نینگ توریده

ایککی کۆزیم دروازه نینگ یۆلیده

خلق ایته دی: «سینی کۆزینگ نی یۆلده؟»

مینی کۆزیم زیبا جانیم یۆلیده

اۇق آتدیم اچیق تماکی آنه جان

عشق دل، اچیق ماکی آنه جان

من که کویدیم باشقه منگه کویمه دی

کویگه نیم بفریم نی چاکی آنه جان

- ب -

بیر که ده اوزدی تونیم نینگ باغینی

اۆرته گه قۆیدی جدالیغ داغینی

آغه جانیم، مهمان بۆلیب کیلسه لر

مشعل یاقسم ایلیگیم نی یاغینی

بیر گل اوزدیم باغ گلی نینگ باشیدن

خوش خبر کیلدی یاریم نینگ قاشیدن

خوش خبر کیلسه یاریم نینگ قاشیدن

گل بیلن بادام ساچه یین باشیدن

باشگینم آغریب کیله دی نرید ن
خوش خبر کیلمه یدی اکه م سرید ن
خوش خبر کیلسه اکه م سرید ن
سویونچی بیره ی ساچگینم نی تارید ن

باققه باردیم، اوزیم اوزدیم شیره دار
من نیمه قیلدیم، یازیم گيله دار؟
من نیمه قیلدیم، یازیم گيله دار
یازیم گه قلیاق تیکه ی، زنجیره دار

باققه باردیم، اوزیم اوزدیم یگانه
مینینگ اوزیم سیزگه بولسم دوگانه
زیبا جانیم ایله نه بین بویینگدن
کیتیر بولسنگ بیریب کیتگین نشانه

باققه کیردیم باغ گلی نی تاپمه دی
زیبا جان شفتالی قویدی تاپمه دیم
زیبا جان شفتالینگیز هم بولمه سه
بیزگه بیرگن وعده یالغان بولمه سین

باققه کیردیم اوزیم اوزدیم شول زمان
سایه سیگه زلفیم اوینه یدی یامان
باریب سوره نگ یخشی کورگن آنم دن
کیلینی اولتیریمی، ایسان - امان

باغ ایچیده باغ نما یانیم اوزه ت
گل ایچیده گل نما یانیم اوزه ت
اولتیریبمن غم و غربتگه چومیب
بلبلیم، جانیم، غزلخوانیم اوزه ت

بو درخت قنداغ درخت بیر برگی یوق
همه نینگ آنه سی بار بیر مینده یوق
آنه لیکلر خلق ایچیده دانه دیر
بی آنه من بفریم اوتد یک یانه دیر

بو دنیا دلدار ایکن، مین بیلمه دیم
درختلر گلزار ایکن، مین بیلمه دیم
سایه سیگه بیر زمان اولتیرمه دیم
شول زمان دوران ایکن مین بیلمه دیم

- ت -

تېمىگە بىخەل كۆيلىك كىيىپ بارە ى
آغە جانىم تۇيىنى بېلىپ بارە ى
آغە جانىم تۇيىنى بېلىپ بارىم
باشىمىگە سىرپايىنى قۇيىپ بارە ى

تختە كۆپرىك دوگور - دوگور ايتە دى
چىقىپ قرە نىگ آغە جانىم اۆتە دى
آغە جانىم آلد يەدە آشنالىرى
شوندن بارىپ سىخى جانىگە ايتە دى

تختە كۆپرىك تقير - تقير ايتە دى
اوستيدن قىرق آلتى اتلىك اۆتە دى
آغە جانىم آلد يەدە آشنالىرى
خطىگە قرە ب غزل اۇقىپ اوتە دى

تختە كۆپرىك سىل باسىيدى دوگانم
آق يوزىنگىنى خال باسىيدى دوگانم
آق يوزىنگىنى خاللىرى دانە - دانە
سىنى كۆرگن يىگىت، بۆلە دى ديوانە

بو كون اوچ كون بۆلە دى آغم كىنگن
قىرق بىر حجرە گە تۆلە نارىم كىنگن
اى دۆست لىر، گىپرىنگلر ، ديوانە من
تېمدن سوغىر بېلىپ جانىم كىنگن

بخارانى قۇيلىرى دۇر دانە قۇى
لالە قىلپاقنى آلب باشىنگە قۇى
لالە قىلپاق قاقمە جىلك لىك يارىم
سىن تانگدن خط يازىپ آلدىمگە قۇى

بو قندە ى درخت دىر برىگى يۇق
همە لرنى يارى بار ، بىر مندە يۇق
همە لرنى يارى اول كۆز اوستيدە
مىنىنگ يارىم بېشت نىنگ اۆرتە سىدە

بوغداى سالدىم تىگىرمان دى بۇغزىگە
مهمان بۆلدىم سىور يارىم اويىگە
مهمان بۆلسم سىور يارىم اويىگە
اون ابلە ب، خمير قارە يىن تۇيىگە

تختە كۆپرىك اوستىدە بوغدايم بار
مىنىنگ يارىم كىتە دى د لداريم بار
مىنىنگ يارىم بارە دى حق يۆلىگە
بىلىدە چىگىرت گللى رومالى بار

تختە كۆپرىك اوستىدىن بىگلر اوتر
بىگلر يانباشىدىن آغە م اوتر
راست قولىدە كتابى اوقىب اوتر
چپ قولىدە بلبلى سىرە ب اوتر

تىمىر اصلا كۆرىنە دى يلدىرلە ب
كتتە دولت لرنى آل! خالق دىن تىلە ب
طالعىم گر كتتە دولتلىر، بىرمە سە
خان قىزى نى آلە من زلفىن سنە ب

تام گىنە م ارقە سىدە بازار يۇلى
بازارچىلر سورە ىدى كىم نىنگ تۇبى ؟
سورە سە - سورە مە سە، يارىم تۇبى
يارىمگە ىرە شە دى كىاو تۇنى .

تامگىنم ارقە سىدە زىبور چە لىر
اىسكە ب - اىسكە ب، اۆتە دى، باى بچە لىر
باى بچە نىنگ قاشىدە عمكىسى
بىلىدە زىرىن پۆتە، تما كىسى

تامىنگىز ارقە سىدە بازار يۇلى
بازارچىلر سورە ىدى كىم نىنگ تۇبى ؟
سورە سە - سورە مە سە، آغم تۇبى
آغمگە ىرە شە دى، كىياو تۇنى

تامىنگ نىنگ ارقە سىدە سىل اۆتە دى
سىل مىنن اىككى اۆردك تىنگ اۆتە دى
اۆردە ك نى باغله ماققە اىپك كىرە ك
عاشق نى سورە ماققە ىورە ك كىرە ك

تام اوستىدە ناغاره تۇنتر دىلر
آغە جانىم اىتتى دىب، اختر دىلر
آغە جانىم اىتگە نى يالغان اىكن
خانمى نىنگ قوينىدە ياتگن اىكن

أغمگه بیرسین بیر شهزاده نی
نان ایمه ی، نههار توته یلیک روزه نی

تاقچه گه پیاله قۇیدیم بیلمه دی
بیک اغم گه خط یوباردیم کیلمه دی
بیک اغم نینگ یۇللیرى پیچک - پیچک
کیلین جانگه یره شر، طلا کجک

تاقچه چیقیدیم گل بنفشه تیرگه نی
خیال قیلدیم، آی یوزینگنی کورگه نی
آی یوزینگ گه آشنا قیلمه دینگ منی
مهربانیم حقیقه تابشیردیم سنی

تاقچه چیقیدیم تاغ بادامنی تیرگه نی
خیال قیلدیم آی یوزینگنی کورگه نی
آی ایمس من، توینوگینگدن توشگه نی
سوو، ایمس من ایشیگینگدن آققه نی

تاقچه چیقیدیم تاغ نینگ اوستی لاله می؟
کیته ی د یسم نازلی زیبام قاله می؟

تام اوستیگه کییم قۇیبیدی تیشه نی
همسایه جان ایکی کوزینگ روشنی
أقسقال لر کیلیدی قلین بیچگه نی
بو د نیا نی مالی گه بیرسم سینی

تام اوستیده تیک توره دی قیزگینه
اکه م اوچون جان اوره دی قیزگینه
شبرغان نی بیگیتی نی کوید یریب
مزارلیکنی یاش کوره دی قیزگینه

تام اوستیده تورگه نینگ د ن اینه لی
گلی قاه قاه یوره گینگ د ن اینه لی
گلی قاه قاه هر طرف نینگ میوه سی
خمچه د یک لرزان بۇیینگدن، اینه لی

تاغده، ارچه مینگ ییل، عمر قیلییدی
کونده سی نی زرگر، کومیر قیلییدی
زرگر قیلگن کومیر، ادا بؤلمه یدی
خدا قۇشگن تقدیر جدا بؤلمه یدی

تاش اوستیگه کییم توکییدی غوزه نی
توته یلیک می، توتمه یلیک می، روزه نی

اگر يار نینگ آق بيله گيد ن اوشله سه

شاده مرجان توکيله دى سيور يار

-ح-

حياتينگ آشيرمه - تاشير، آه ييگيت

ديوارينگدن منى آشير، آه ييگيت

آته جانينگ چيقسه عدالت تختيگه

گل انار تۇنينگ گه يا شير، آه ييگيت

-خ-

خط بيته من، من بلبل نينگ باليگه

يوباره من قيصار جان نينگ شهريگه

يوباره من يازى جانيم اۇقيسين

جوابى نى تيزراق منگه بيتيسين

خواجه المار اوستيگه قار ياغه دى

ببر كيلين اويدن چيقيب، قۇى ساغه دى

يا كيلين اويدن چيقيب قۇى ساغمه گين

سينى كۇرگن لرنى ايسى آغه دى

خدا بېرگن منى گلى زبامگه

مين سيومه سم يوره ك كيننگ قاله مى ؟

تاقچه گه پياله قۇيديم تۇلمه دى

من ياريم گه خط يوبارديم كيلمه دى

كيلسه كيلسين شو آى نينك اۇن بيشيگه

كيلمه سه او - اۇزيم باره ي قاشيگه

تاقچه گه پياله قۇيديم تورمه دى

من آغم گه خط يوبارديم كيلمه دى

آغه گينم يۇللىرى پيچك - پيچك

ينگم گه يره شه دى، طلا كجك

تاغ اوستيده تاغاره تۇنترديلر

دوگانم نى ايتدى ديب، اختر ديلر

دوگانم نى ايتگه نى يالغان ايكن

سيور يارى قۇينده، ياتگن ايكن

توتگه چيقسه تۇكيله دى، سيور يار

قيزيل كۇلك سىتيله دى، سيور يار

چرخ يىگىرىب چارباغ ألگن اۇزگىنم
سايه سىدە رومال تىككن اۇزگىنم
من ايشىتىدىم كىتكن اغم كىلدى دىب
يۇلىگە جانىم نى تىككن اۇزگىنم

چرخ يىگىرىب چارباغ ألگن اۇزگىنم
سايه سىدە رومال تىككن اۇزگىنم
مىن ايشىتىدىم كىتكن اغم كىلدى دىب
قۇى آلىب خدایى قىلگن اۇزگىنم

چرخ يىگىرىب - چرخ يىگىرىب ھارە من
چرخ دن تورىب دوگانمگە بارە من
دوگانم شىرىن تىلىنى بىرمە سە
خنجر آلىب يورە گىم نى يارە من

چرخىم نى قولاغىدن اوچدى قوشىم
چرمگر چارباغىگە توشدى قوشىم
چرمگر چارباغىدن گل كىلتىرىنگ
گل نى قویب بىزگە بلبل كىلتىرىنگ

- چ -

چرخ گىنم ألمە شىقىلداق اۇزگىلە ى
آتە نگیز بىزگە قىرىنداش اۇزگىلە ى
آتە نگیز دن بىتتە قىز تىلە ب، ایدىك
آتە نگیز كۆزلىرىدە، ياش اۇزگىلە ى

چرخ گىنم قولاغىدە خمىر تورىش
مىن سىنى تىنگىنگىك اىمس، غوزە فروش
سىنى تىنگىنگ چۆلدە گى چۆل بچە لر
مىنى تىنگىم باغدە گى گل غنچە لر

چرخ گردان آیلە نە دى، زىل بىلن
يامان آدم اۆلدىردى، تىل بىلن
بخشى نى تارتسە كىلە دى قىل بىلن
يامان قورسىن، كىلمە ىدى فىل بىلن

چرخ گىنم آیلە نە دى اۇز بادىگە
بىر اغم ألمە ىدى مىنى يادىگە
بىر اغم ألمە سە مىنى يادىگە
يقە سىگە گل تىكە ى اندازە گە

چقماق چاقسىم اۋت بىره دى تنم گه
بارىب ايتىنگ اق سوت بىرگن انم گه
شام و سحر يوره ك بغيريم د ير ، كباب
مىن بارگونچه خد مت قىلسىن صنم گه

چىنرىلب چىققن چنار برگىز قنى
عشق بىلن الگن يارىم مېرىز قنى
اوله گى عشقىز بىلن الد يز منى
اخرى غمخانه گه سالد يز منى

چىلىم نى چىككن يارىمدن ايله نى
تماكى توكنن يارىمدن ايله نى
شېرنىنگ اۋرته سىگه د كان قورىب
سلطنت قورگن يارىمدن ايله نى

چىمد يىلله ب ، چىققن چنار برگىنگ قنى
همه ده بار دىر يارى - يارىنگ قنى
يارلىكلر ايل اىچىده دۇردانه دىر
يارى يۇق نىنگ بغرى اۋتد يك يانه د ير

چرخ يىگىرىب - چرخ گىنم ايله نه دى
اويگه كىرسىم قره ساچ تۇلغه نه دى
قۇي سويىب كاكل تره ب ، الگن يارىم
اوليا نىنگ گىردىدن ايله نه دى

چرخىم نىنگ قولاغىدن اوچدى قوشىم
قلندر چارباغىگه توشدى قوشىم
قلندر چارباغىدن گل كىلتىرىنگ
گل نى قۇيىب بىزگه بلبل كىلتىرىنگ

چرخىم نى قولاغىده بلبل قوشى
كىشى يارى كىشى نىنگ كونگىل خوشى
كىشى يارى كىشى گه قىلمس وفا
اوشبوغم بىلمس يىگىتلر نىنگ ايشى

چرخىم نىنگ سرپره سى سگىز توگون
سگىز اى كىتگن يازىم كىلگى شوگون
سگىز اى كىتگن يازىم كىلسه شوگون
باشىدن اوچ اۋرگيله ي اۋشه شوگون

چاپىب چىقسىم درىچە لىر اچىلر
اۋرتە سىدە لىل و مىرجان ساچىلر
اۋرتە سىگە لىل و مىرجان ساچىلىسە
قىزىل گل مۇغچە دە بۇلسە، اچىلر

چار دىوار دە چىرخى قالىگن دوگانم
قازىق دە ساچىغى قالىگن دوگانم
قاجىب كىتدى يارى بىلن قۇشىلىپ
شىرغان دە اتى قالىگن دوگانم

چار شىنبە چاشگاھسىدە اتىلدى يار
اتىنى تىاغى ھىرد م بىقارار
اۋز قۇلىمدە يۇق اىكن ھىچ اختىيار
قىستىم دە بار اىكن بىگانە يار

چارباغ نىنگ اول ياغىدە اچچە ياغاچ
اوستىدە الحمد اوقىدى قلد ير غاچ
قلد يرغاچ اوچر بۇلسىنگ يانىم دن اوچ
قناتىنگگە خط بىتە ي اغمگە اوچ

چىغچىد ن چىققن نىھالىم كىل بىراق
خىمچە دىك نازىك - نىھالىم كىل بىراق
خىمچە دن نازىك - نىھالىم كىلمە سنگ
د سىتە - د سىتە گل بۇلە ي زلفىنگ گە تاق

چىلىم نى چىككن اغم دن اورگىلى
كىفنى بىلگن اغم دن اورگىلى
مىزارجان يازلىرىدە چىكر اورىب
سىلطنت سوزگن اغم دن اورگىلى

چىلىم چىكسىم باشگە چىقەر خىمارى
يار كوئىدە قالدى بوئىنىم طومارى
ھىچ بىھانە تاپمە دىم يىنە بارسىم
بىر نشانە بۇلسىن بوئىنىم طومارى

چىغە دن چىققن نىھالىم كىل بىراق
خىمچە دىك نازىك نىھالىم كىل بىراق
خىمچە دىك نازىك - نىھالىم كىلمە سنگ
د سىتە - د سىتە گل بولى زلفىنگ گە تاق

چۆلدە كۆردىم چۆل بۇرى نى اويىنى
 ساغىنىپ من آغه جانىم بۇيىنى
 ساغىنىسم ساغىنمە سم ايرتە، كىلر
 جاروب آلىب سوپىرە ى، آق يۇلىنى

چۆلدە كۆردىم چۆل بۇرى نى اويىنى
 ساغىنىپمن يازى جان نىنگ اۆزىنى
 ساغىنىسم ساغىنمە سم ايرتە كىلر
 سولگىن آلىب سوپىرە ى آق يۇلىنى

چۆلدە كۆردىم چوچى مامە سايە سى
 نار توغىيدى يازى جان اروانە سى
 نارمىكن لۇكچە مىكن تىلاقچە سى
 طلاد ن بۇلسىن مونى بۇسا غە سى

چىشلە كۆردىم چوچى مامە، سايە سى
 نار توغىيدى آغه جانىم تىوہ سى
 نار توغىلسە آغه جانىم تىوہ سى
 طلاد ن بۇلسىن اونىنگ بۇسا غە سى

چار شنبە كون تورت طرفگە قرە يمن
 پنجشنبه كون عنبر كاكل ترە يمن
 ايشيتيب من كىتكىن جانىم كىلە دى
 دوپىل قاقىب بازارچى دن سۇرە يمن.

چار شنبە نى چاشىگە من اۇرگىلە ى
 اىپك سىللە، باشىگە من اۇرگىلە ى
 كىم كىلىدى منى يارىم نى كۇرىب
 سبور يارىم قاشىگە من اۇرگىلە ى

چارباغ اىچرە كۆرىنە دى قە ىنگىز
 يىككە لىكد ن سرغە يىب دىر، رنگىنگىز
 سورە سىنگىز «اىككم اۇتتىز» ياشىمىز
 غصە و محنت نى چىكىدى باشىمىز

چۆلدە گى ايلان نى آتىب اۆلد يىرىنگ
 يازى دە ى غرىب نى آتگە مىندىرىنگ
 يازى جان سىز هم غرىب، بىز هم غرىب
 اباغى تۆلدى تىكاندن - مىندىرىنگ

دریا گە تاش تاشلە مە، آقر کیتەر
بیگانە گە قیز بیرمە، آلر کیتەر
بیگانە گە قیز بیرسنگ رنگی سرینگ
کۆزیدن یاش آقە دی مثل اریغ

دریا دن آقیب بارر آق بلیغیم
بی بیچاق حلال بۆلگن، جان بلیغیم
خدا دن تیلە گە نیم اۆز لایغیم
ناخواستدن کیریب کیلدی نالایغیم

دریا نینگ نر یاغیدە دیر قیزیل گل
ایریم سری کیتە دی منە شو بؤل
بو بؤل نینگ رهبر لری کیم لر بۆلسە
یار آلدیگە بیزلرنی ایلتیب قۇیسە

دریا نینگ نر یاغیدن عطار کیلر
آق ایپک، قیزیل ایپک ساتیب کیتەر
آق ایپک، قیزیل ایپک تیلە تە یلیک
کتتە تاغم بیلیگە، اورە تە یلیک

چۆلدە کۆردیم چوچی مامە، سایە سی
مین بۆلایین یارگینم صداغە سی
مین بارگونچە قۇی بۆلسین - قۇزی بۆلسین
مین بۆلای گوهر قۇلینی قمچیسى

- د -

دریا نینگ نریاقیدە قۇش ھیدە گن
قۇشینى قلاغینى بۇش ھیدە گن
بیلیدە پۇتە سی یۇق، ایپ باغله گن
کیسە سیدە پولی یۇق قیز خواهله گن

دریا نینگ نریاقیدە یگە شیبیت
یگە شیبیت تگیدە میرزا ییگیت
باریب کۆرینگ آنە جان قندە ی ییگیت

قۇلیدە لیلی کتاب برنا ییگیت

دروازە نگیز دروازە مگە باقە دی
اؤرتە سیدن آب زمزم آقە دی
آب زمزم سویدن ایچگن یازی
خاتین آلیب زیبا دن کیچگن یازی

دریا نینگ نر یاغیده سیل بوران
گل تیریب ، دسته قیلہ دی بیر جوان
عزت و اکرام بیلن بیردیم سلام
سلام علیک آلمہ ی بۆلدی روان

دریا نینگ نر یاغیده تال بار ایکن
تال تگیده بیر کیلین یاتکن ایکن
ایزیدن بیر اتلیغ باره ویرسه
یوزیگه گل رومالین یاپکن ایکن

دریا نینگ نر یاغیدن سوو کیله دی
سوو بیلن ایکی اوردک تینگ کیله دی
اورد ککه اوردک مناسب، غازگه غاز
ییگیت گه قللیغ مناسب، قیزگه ناز

دریا نینگ نر یاغیده، شفتالی زار
شفتالی زار تگیده، قیزلر بازار
ای ، قیزلر اوریش منگلر، ایپک اوچون
ییگیتلر جان بیرہ دی سیزلر اوچون

دریا نینگ نر یاغیده بیر کۆزه ماش
آتیمنی ایگر له یدی بیر قلم قاش
آتیمنی ایگر له یدی ، یوگن له یدی
ایاغی اوزنگیده ، کۆزیده یاش

دریا نینگ نر یاغیده یاتکن ییگیت
خدا نینگ رحمتیگه، باتکن ییگیت
تگیده قالین گیلیم ، ملله کیگیز
مدرسه ده اوقیگن، ملا ییگیت

دریا نینگ نر یاغیده کۆردیم سینی
چادری چمبر بیلن سیودیم سینی
بیر سیودیم ، ایکی سیودیم، سوکدینگ مینی
نامرد نینگ اوغلی بۆله ی، قویسم سینی

دریا نینگ نر یاغیده، میانه من
میانه گه ته یه نیب، گل یایه من
یریمی طلا، یریمی نقره، پیاله من
یازیگه سلام بیرسم، اوپاله من

دریا نینگ سینن وقیگه، مین بقیگه
تماکی تارتیر بۇلسنک کۆز اوستیگه
تماکی تارتیر بۇلسنک باشیم چیلیم
ایچیده گی قور قوری بۇلسین دلیم

دریا نینگ سینن وقیده، مین بقیده
قۇل توتیشیب قیچقیره ی: اۇت بقیگه
مین بارسیم، ایللر ملامت قیلە دی
کۆرسه کۆزی کۆر بۇلسین، اۇت بقیگه

دوگانم د لدل درخت نینگ دانه سی
دوگانمنی ایرگه، بیرمنگ آنه سی
دوگانمنی ایرگه، بیرمنگ آنه سی
زر آلیب زرگرگه، بیرمنگ آنه سی

دریا نینگ اول یاغیده اچچه یاغاچ
اوجیده الحمد اوقیدی قلدیر غاچ
قلدیر غاچ اوچر بۇلسنک، یانیمدن اوچ
قناتینگه خط یازە ی اغم گه اوچ

دریا نینگ نر یاغیده چیلیم غۆزه،
چیلیم غوزه تگیده، طلا کۆزه.
طلا کۆزه الماققه بیلە ک کیره ک،
یار بیلن یورماققه یوره ک کیره ک.

دریا نینگ نر یاغیده قسم یاغاچ
قسم یاغاچ اوستیده قوش قلدیرغاچ
قوش قلدیرغاچ اوچر بۇلسنک یانیمدن اوچ
خط بیرە من قوانیب، یاریمگه اوچ

دریا نینگ او باشی بار، بو باشی بار
تیوه چی نینگ کۆک تیکانگه، خۇشى بار
قۇلیده ارە سی بار، تیشه سی بار
باشیده مینگ تنگه لی سلە سی بار

دریا نینگ اول یاغیده، شمع یانه دی
شاهی تۇنلیک، بیداو اتلیک کیله دی
شاهی تۇنلیک، بیداو اتلیک بیک اغم
چپ بیریب، جو خانه دن کیله دی

دیوالدن بۇیلە ب، قریدى بو بیگیت
کۆنگلیدە اۆیلە ب قریدى بو بیگیت
کۆنگلیدە اۆیلە گە نی مناسب یار
مناسب یارگە قریدى بو بیگیت

دیوالینگدن بۇیلە ب - بۇیلە ب باقه من
قیرغی بۇلیب شاه قناتییم قاقه من
قیرغی بۇلیب شاه قناتییم قاققنده
زامبیر بۇلیب شیرین ایتدن چاقه من

دوگانه جان ایکیمیز بیردیگ گینه
کاوشیمیز نینگ نعلی قیلدیگ گینه
ایکیمیزنی، بیر قفسگه سالسه لر
ایکیمیزنی طوطی مینا دیسه لر

دوگانمینگ دوگانه سی بار ایکن
دوگانم نینگ هم نفسی بار ایکن
دوگانم نیکیگه، باره ی دیب ایدییم
اویی قورغور، بخشیده سی، بار ایکن

دریچه دن قره ب تورگن دوگانم
قره که جک، تره ب تورگن دوگانم
باری نی کیلیشینى او ایشیتیب
قلدیر غاچ دیک سیره ب تورگن دوگانم

درایی کویلک کییب توت قاقه دی
دشمنلر اؤلگن کونی گل تاقه دی
دشمنلر، اۆلسین، اۆرنیدن تورمه سین
قیرقی تۆلیب، قیرق آشینى کۆرمه سین

دره - دره اقی بیله گیم، قیزگینه
قانگه تۆلگن دیر یوره گیم قیزگینه
قانگه تۆلگن دیر یوره گیم، دیمس من
نور دیده تاج سریم، قیزگینه

دشت ارا تورگن گیاه سن، دلبریم
نظرمگه توتیا سن، دلبریم
بؤی گیننگ نی، راست قیلگین - بیر کوره ی
گوهر قیمت بهاء سن، دلبریم

زىبا جان ساچىن ترر، ساچىن ترر
ساوچىلر كىلمە دىب يۆلگە قرر
بىر قرر، اىككى قرر - تاكى قرر
اويگە كىرىب زلفىنى ، بىر بىر سىر

زىبا جان تام سالە دى ، پست پست گىنە
ايچىكە گل يايە دى ادرس گىنە
گۈلدىن آلە يد يىسم تىكانى بار
سوويدن ايچى د يىسم ، ايلانى بار

زىبا جان زىبا بۇيىنگ دن ايله نى
يانە گە تىككن اويىنگدن ايله نى
يانە گە تىككن اويىنگ طلا بۇلسىن
ايچىدە اۇغىل - قىزىنگ مۇلا بۇلسىن

زىبا جان ، زىيام سىنگە پيوستە من
سىنى كورماققە اۇزىم ھوسدە من
اگر سىنى كۆرمە ي اۇلسم ، زىبا جان
قىامت كونلرىدە دل خستە من

دىنانى دنيا دىب اۇتگن ، بار مىكن
دىنانى پايانىگە يىتگن ، بار مىكن
دىنانى پايانىگە يىتگن بۇلسە گر
مىيىنگ دىك ارماندە اۇتگن بارمىكن

درىانى شمالي بۇلدىم آنە جان
يخشىلر يمانى بۇلدىم آنە جان
قۇلىمدە طلا چىلىم سرخانە سى
يازى جان خۇمارى بۇلدىم آنە جان

- ز -

زر دوزى كويلككە زامبىر اوچ بۇلر
صنم جانگە اويدن تورسە كىچ بۇلر
صنم جان نى جايدن تورسە كىچ بۇلر
قىر مىزى لىيگە اغم اوچ بۇلر

زىبا جان باغىنگگە كىردىم اوزىم دىب
ايگە سى قىچقىرە دى ھا قىزىم دىب
اى فلک من شو بلادن قوتىلىسم
دو بارە توتمە ي اتىنى اوزىم دىب

سوزوان ایتماق مینی یاد یم ده دور

نیچه بیر ماه پریلر یانیمده دور

نیچه بیر ماه پریلر کیلر - کیتر

کیلمه گنلرنی، داغی جانیمده دور

سوزوانیم یوق ایکن ساز ایله سم

قناتیم یوق ایکن، پرواز ایله سم

قنی مینینگ یخشی فعل و یمانیم

تانگلر باریب آلد یگه راز ایله سم

سوزوان ایته - ایته، کویدی تیلیم

سوزوان ایتماق منی جان و د لیم

سوزوان ایتمه سنگ، سن تور جایینگه

دوگانگ ملامتین آل بؤینینگه

سوزوان ایتر یوره ک نینگ توغری سی

من بؤله ی گوزه ل جوان نینگ اؤغری سی

کیچه پیتی مینینگ یاریم کیلدی د یب

بیلمه سم، قیسی یوره ک دیر توغری سی

زیبا جان نینگ اوچ قمیشده اویی بار

ینگى چیققن نو نهال دی بویى بار

ینگى چیققن نو نهال نینگ دانه سی

یازی نی بدرغه قیلیمگ آنه سی

زیبا جان هیده قوشینگنی من باقی

ایشیگیندن دریا بؤلیب من آقی

ایشیگیندن دریا بؤلیب آقمه سم

بوی گینگدن مرجان منچاق لر تاقی

- س -

سوزی پاکد یک یرقیره یدی تۇنینگیز

جوهر جانیم نی آلدی کۆزینگیز

اۆزینگیزدن بیر شیرین سۆز ایسته دیم

قره د یم جهان گه آیینه، اۆزینگیز

سمرقند ساییگه توشدی اوزیگیم

قچان کیلر مینینگ کۆزی سوزیگیم

قچان کیلسه، مینینگ کۆزی سوزیگیم

صداغه ی سریمگه ایتگن اوزیگیم

سريغ ارپه سمند آت تيشى ايمس
عاشق ليک هر بير نامرد، ايشى ايمس
قۇل اوزه تسم اوزاق - اوزاق قاچه سن
مىنى قۇليم يۇلبرس نىنگ تيشى ايمس

سريق كۆيلك سرو نازيم بۇى گىنم
قىچقىرسم بلبل اوازيم يارگىنم
قىچقىرگندە بلبل اوازيم بيرمه سنگ
تانگ دە اچگن تازە غنچم اۇزگىنگ

سرغە ييب من، سرو درخت نىنگ برگى دى
ايله نيب من قۇش پىچاق گلبندى دى
ايشيته من: «كىنگن يارىنگ كىلدى» دىب
اچىليب من، گل لاله، برگى دى

سرغە ييب من سرو درخت نىنگ برگى دى
قىرىليمن، قۇش پىچاق، گلبندى دى
ايشيتىب من زىيا جانيم كىلدى دىب
اچيله من، باغ گلى نىنگ رنگى دى

سوزوان سبز ستاريمگە سلام
بۇيى تال كۇزى خماريمگە سلام
بۇيى تال كۇزى خمار، صاحب جمال
بۇيىنگە كۇز تىگمە سىن آلى طومار

سوزواننى ايتە من، اۇخشە تە من
بىر چىليم تماكى بىرسنگ چىكە من
بىر چىليم تماكى نى كىفى بار
نىچە بىر اۇتكەن لرنى ياد ايتە من

سوزوان نىنگ من ايتە من كانى نى
مزارى مسگر، يە سە گن، جامى نى
مزارى مسگر، يە سە گن، جامى نى
سىن بيله سن، قيمت و ارزانى نى

سمرقند سايىگە قالدى، لە گندىم
قىدە قالدى مېنىنگ بۇيى بلند يم
كىتسە كىلر مېنىنگ بۇيى بلند يم
صدغى سريمە قالسە، لە گندىم

سرغە يىب، سرىغ سمان بۇلد يىم شوگون
 سنى دىب شو جايلىرگە كىلد يىم شوگون
 سن منى كىلگە نىم نى خوش كۆرمە سنگ
 اول ھم خستە ايد يىم سۇلد يىم شوگون

سخى جان تورت بورجى دە تورت دروازه
 اكه جان مزار كىلىبدى آوازه
 اكه جان مزار كىلگە نى راست ايكن
 تانگى تىل كۆچە سىدە يورگن ايكن

سيور يارىم منى حويلىم يۇلىنگىز
 ينە يارىم « تيره مه » دە تۇيىنگىز
 آغە جانىم كىلمە سنگىز كىلمە نىگىز
 جان گىنم كىمدن قالىبدى، كۆنگلىنگىز

سىنى اونده مینی بونده يره تدی
 اورته ميزده آقر دريا يره تدی
 آقر دريا ایدی كیم آقدی كیتدی
 بی وفا یار ایکن تشله دی كیتدی

سرغە يىب من، سرو درخت نىنگ برگی دی
 قه ره يىب من، آش پىچاق نىنگ د مى دی
 ایشیتىب من كیتگن آغم كىلدی دىب
 آچىلىب من گل لاله برگی دی

ساجمه ساجىب يۇل آچد يىم كىلمە دىنگىز
 پىستاقىد ن تۇن بىچد يىم كىمه دىنگىز
 پىستاقى نى تونىنى قاره كۇرىب
 يقىن يۇلىم نى ينە، يىراق كۇرىب

ساج و زلفىنگ لاله باتسىن قىز گىنه
 سلسله نىگ چككنىگگه باتسىن قىز گىنه
 يارىنگىنى سيويب الگن بۇز كويله گى
 آلتى يىل صند يق دە ياتسىن قىز گىنه

ساپه قىتدی يورىنگ بىزلىر، قه يتە يلىك
 آغم كىتدی دردىن كىم گە ایتە يلىك
 آغم كىلسە رومالین، قۇيىب كىتر
 رومالین تىزه گە آلىب درد ایتە يلىك

سايه قيتدى منم قيتديم ايزيدن
زيبا جان نى كۆيلك - ايشتان تيزيدن
زيبا جان نى كۆيلك - ايشتان تيزيدن
قە ييرىلىپ موچچى آلر من، يوزيدن

سوو ايچيده ميلديرله يدى، قيز گينه
يارى اوچون جان اوره دى، قيز گينه
يارى نينگ آلر خيالى يۇق ايدى
اۋزیدن جوچى يوباردى قيز گينه

سوو ايچيده سليمان لر بۇى بيرر
تار اوييده اكه جانيم تۇى بيرر
بَره كلله، اكه جان هميتنگه
قره مه يدى برنج نينگ قيمتيگه

سوو نى قره نك انيل - چنيل آقه دى
يارنى قره نك دريچه دن باقه دى
بير باقيب ايكي باقيب، خوش ياقه دى
قه يرىلىپ قلم قاشى نى، قاقه دى

سوو، تگيده شيلديرله يدى، قيز گينه
اغم اوچون جان بيره دى قيز گينه
اغم نينگ آلر خيالى يۇق ايدى
اۋرته گه ساوچى يوباردى قيز گينه

- ش -

شبرغان يۇلى بيتيب دور اۋرگيله ي
يۇليگه گياه بيتيب دور اۋرگيله ي
ايدە - ايلده كيله ديگن سيور ياريم
كيليشى نى اونيتيب دور اۋرگيله ي

شمال تورسه قره زلفينگ قۇنغيراق
حسرتينگد ن كوييب اۋلديم، كيل بيراق
باره ي ديسم دۇست و دشمن كۆره دى
كۆرسه كۆرسين كوييب اۋلسين كيل بيراق

شمع چيراغ - شمعدن چراغيم منگه باق
يخشى ياردن اوزاق راغيم - منگه باق
يقين بۇليب كوييب يانيب ياتگونچه
اوزاق بۇليب انتظاريم يخشى راق

شاهى مردان شاخيگه ايلدى تۇنيىم،
قه يريليب آله ى د يد يم سيندى قۇليم.
كيچه - كوندوز دائيما قىلد يم دعا
سخى جان مراد بيرينگ بيتسين قۇليم .

شام بۇلدى خان قىزى قيميرله مس،
وقتى نى بيلمه سه قۇمرى ناليمس
ياشليگيم ده منى كويد ير گن آنم
درد - حال ايتمسدن، يوره ك، خاليمس

شام بۇلسه شام درخت پيدا بۇلر
عاشق ليك ايكي كۇزدن پيدا بۇلر
عاشق ليك قيله من د يب، قيلمه غرور
كۇپگينه، مشكل ايشلر پيدا بۇلر

شام ده شهزاده د ن كىلدى خبر
مست ايد يم اويقودن اويغنديم سحر
مست ايد يم اويقودن اويغنمس ايديم
يارگينم جانيمدن، كىلدى خبر

شام بۇلسه شاه درخت لر تۇكيلر
اۇليم كىلسه، تنده جانيم سۇكيلر
گل خمچه دن اوزگن لر زار يۇللريم
ايرته بارسم - تار لحد گه تيقيلر

شاه مردان دن كيله دى بير نَفس
طوطى قوش جولان اوره دى در قَفس
طوطى قوش، اوچر- كيتر قالر قفس
طوطى قوش نينگ ايگه سى ملا نفس

شاه مردان دن كيله دى تيوه لر
اوستيده ليلاي شيدا - ميوه لر
ميوه لرنى خيرات ايتسنگ تيوه لر
خسته كونگليم شاد ايتسنگ - نى بۇلر

شاهى مردان شاخيگه ايلدى تۇنيىم
قه يريليب آله ى د يد يم سيندى قۇليم
بير طيب ايكي طيب - بيتمس قۇليم
آخبرى يار قۇينده بيتگن قۇليم

- ط -

طوطى قوش قۇندى دىوار نىنگ غارىگه
كۆپ نظر قىلمىنگ كىشى نىنگ يارىگه
كۆپ نظر قىلسىنگ كىشى نىنگ يارىگه
أسىله سن حكومت نىنگ دارىگه

طاقچه ده پياله قۇيد يم بىلمه دى
بىك اغم كه خط يوبارد يم كىلمه دى
بىك اغم نىنگ يۇللىرى پىچك - پىچك
كىلىن جانگه يره شر طلا كجك

- ع -

عاشق بۇلدىم، همسايه نىنگ قىزىگه
كشته نى ايلنتيره دى، تىزىگه
ألىب اورد يم ألمه بىلن يوزىگه
أنه سى كولىب قره دى قىزىگه

عاشق بۇلدىم همسايه نىنگ قىزىگه
ألمه نى آتىب يوباردىم يوزىگه
أنه سى كولىب قره دى قىزىگه
أته سى اۇلىم تيله دى اۇزىگه

شام بۇلسه شام ايبراغىم بار منى
شامده گى ياردن سوراغىم بار منى
باشگىنىنگ دن ايله نى جانىم يارىم
بىر كوررگه اضطرابم بار منى

شمع ايبراق شبنم چىراغىم يخشى راق
يامان ياردن اوزاق راغىم يخشى راق
ياوويق بۇلىب كويىب - يانيب ياتگونچه
اوزاق بۇلىب - انتظارىم يخشى راق

شو كىچه بىر توش كۇرىب من انه جان
قۇلىنگىزدە قوش كورىب من انه جان
قۇلىنگىزدە قوشىنگىز فرزند ىنگىز
باشىنگىز ده تاجىنگىز - دولتىنگىز

شو كىچه يارگه بارىب توشىلگه نىم
مىنگ تنگه يارغى بىرىب قوتىلگه نىم
مىنگ تنگه، هر بىر بۇسنگ نىنگ صد قه سى
قلىباغىم گىراو، بىرىب قوتىلگه نىم

قلديرغاچ قناتىنى، قە يرد يىلر
 استخواندن گوشتى نى اييرد يىلر
 بى وفادن بونچە امید يۇق ايدى
 آخرى پيشاخە دە، ساويرد يىلر

قارە زلفينگ حلقە سى بار بىر قوچاق
 آنە يورتدن، كىلتىردىم بىر پىچاق.
 ايكەم گىر پاليزدى ايكەم سىز اوچون
 يارىم نىنگ قۇلى نى كىسدى شول پىچاق

قرە - قرە ي، دە ي، قرە ب تورگن، ينگە مېز
 قرە كجك، ترە ب تورگن ينگە مېز
 اكم نىنگ بلبل اوازىن ايشىتتېب
 قلد يرغاچ دېك، سە يره ب، تورگن ينگە مېز

قرە قوش كىلدى درخت گە قۇنگە نى
 عزرائيل كىلدى جانىم نى آلكە نى
 عزرائيل جان، آق يوزىنگ دن ايله نى
 بىر فصل قۇى، يار و دۇستىم، كۇرگە نى

عشق دل بىلن اىشارت قىلدى يار
 گل سووى بىلن طهارت قىلدى يار
 بىر اىشارت قىلدى يار، آلمە نى آل
 آلمە لر كۇز اوستىگە، كويد يردى، يار

- غ -

غللە سالى ياوير چاغىم دۇلىگە
 مەھمان بۇلى آغە جانىم اويىگە
 مەھمان بۇلىم آغە گىنم اويىگە
 دىستە لب رومال تۇتى گل يوزىگە

- ق -

قلديرغاچ كىلدى قلعه نى آلكە نى
 عزرائيل كىلدى جانىم نى آلكە نى
 عزرائيل آنگ اۇلسىن آنگ اۇلسىن
 قۇيمە د ينگ آتە - آنم نى كۇرگە نى

قلد يرغاچ قناتى نى قە يرد يىلر
 گوشتىنى استخوان دن اييرد يىلر
 نيچە بار كۇرە آلمە گن بنده نى
 دۇست لرىمدن بىزلرنى اييرد يىلر

قره اوى نینگ چىزمه لرى چىزىلسىن
اگه جانىم كىاو بۇلىب سوزىلسىن
قېن آتە سى، كىاو سىرپا كىد ىرسىن
قېن آتە سى، هزار اسپند كويد ىرسىن

قبلة د ن تورگن شمال قار كىلتىرر
كابل جان كىتگن اغم مال كىلتىرر
كابل گه كىتگن اغم مالىنگ قه نى؟
ساققالىنگىز آقه ردى، يارىنگ قه نى؟

قىزگىنه قىزىل قىباد ن باشله مه
بىر بىگىت نى مالى كۆپ دىب، خوشله مه
مال دىگن قۇل چىركىده ى، يوسه كىتر
قىزىل گل نى هر طرفگه تشله مه

قىزگىنه حرصىنگنى قۇيمه تنگگه گه
سىرىنگنى اىتمه ىنه، ىنگگه گه
دۇست بىلىپ سىرىنگنى ايتسىنگ ىنگگه گه
ىنگگه ساچر، جملة عالم بنده گه

قىز دىگن قىزىق بۇلمس مو، آتە جان
رومالى يازىق بۇلمس مو، آتە جان
قىز دىگننى قىرىلىپ، بىر اۇپسه لر
آلتى آى ضىق بۇلمس مو آتە جان

قىزىل بوغداى دىك پىشىپ سن قىزگىنه
كونداش اوستىگه توشىپ سن قىزگىنه
بىر كونداش اىككى كونداش اۇتر- كىتر
ناقابل يارگه توشىپ سن، قىزگىنه

قىزىل گلدىن اىدى بىزنىنگ شاخه مىز
گاھى تۇلدى گاھى تاشدى كاسه مىز
گاھى تۇلىپ گاه تاشسه، كاسه مىز
بو گون - كونده، كىره ك بۇلدى آتە مىز

قىپ - قىزىل دىمه قۇلىنگگه آلمه من
قاپ - قاره دىمه كۇزىنگگه سوره من
اىسته سنگ قۇلىنگ ده گى يارىنگ اۇزىم
اىسته سنگ قۇلىنگ ده گى تارىنگ اۇزىم

قىزىل گل آچىلىب نشانە، بىرسىن
الف دىك قامتىنگ جانىم گە اورسىن
الف دىك قامتىنگ جانىم گە اورسە
سىنى توققن آنىگ بەھىشت گە بارسىن

قىزىگىنە تامدىن اۋزىنى تشلە دى
قونغىراق زلفىن ارقە گە تشلە دى
او، اۋز تاغە بچچە سىنى، خۇشلە مە ى
قىير دە گى بىگانە نى خۇشلە دى

قىزىگىنە قىزىل قىادن، باشلە مە
مالى كۆپ دىب ھر بىگىت نى خۇشلە مە
مالى كۆپ دىب ھر بىگىت نى خۇشلە سنگ
قرە زلفىنگ ھر طرفكە تشلە مە

قىزىل گل بتە دە بۇلسىن سۇلمە سىن
بى سلام اۋتگن نىنك يۇلى بۇلمە سىن
ھر كىشى عزت بىلن بىرسە سلام
پىغمبر ياشىن يە شە سىن، اۋلمە سىن

قىزىل گل آچىلىب نشانە بىردى
سىنى عشقىنگ مىنى دىوانە قىلدى
سىنى عشقىنگ مىنگگە قە ىدن ياپىشىدى
يورە ك بغرىم اۋو اۋدى توتشىدى

قرشى دن اىيق اقه دىر، قىزىگىنە
تورنە لر پرىن قاقە دىر قىزىگىنە
بخارا بىگىت لرى بىوستە دىر
استخوا نىنگ نى چاقە دىر قىزىگىنە

قىزىل گل نى سوو گە تشلە سولمىس
شو شەردە، بىر مسافر يورىمس
بو شەردە بىر مسافر يورىسە
قۇلدە رومال، كۇزدە ياشى، قورىمس

قىزىل گل آچىلىدى بىر رىشە دن
كىلىنگ يار جان، كىتە بىر گۇشە دن
قۇلىنگىزدن كىلمە دى، يار اسرە ماق
بىر گپ اوچون قۇيدىنگىز اندىشە دن

قاشى قرا قىيىردن كىلد يىنگ قاشىم گە
قاشىق اورمى ايچمە ي تورگن اشىم گە
عاشق لىك اصل اول دن بارايكن
توگنمس سودانى سالد يىنگ باشىم گە

قاشى قرا ليغىدن قرارىم يۇق منى
يۇل اوزاق ليگىد ن آرامىم يۇق منى
ايشىتىب من يىنگى يارىم كىلدى دىب
اولتيرىب تورگنگە حالىم يۇق منى

كىلىن جان اوزىن بۇيىنگدن ايله نه ي
تراغىم شىلد ير سىيىنگدن اۇرگىله ي
پىچاغىم تىز- تىز بارىب كىله وىرسە
قىچى نى توتگن قۇلىنگدن اۇرگىله ي

قاقمە چوپ نى سوو باسىيدى دوگانه
آق يوزىنگ نى خال باسىيدى دوگانه
اوى كويسىن بو شىطانلر قۇلىدن
يارگىنگ نى، غم باسىيدى دوگانم

قىزگىنه آتىنگ نىمە؟ مولمول ياقوت
مىن سىنگە قلىن بىره ي بوغداى ساتىب
سىن مىنگگە تاقى تىككىن جره قله تىب
مىن سىنگە كويلك آلى يره قله تىب

قىزگىنه قىزىل نى كىيمە، كىر بۇلر
مىن اۇلسم انم نى قىزى كىم بۇلر
مىن اۇلسم انم نى قىزى - كىلىنى
هفته اۆتمە ي سىند يره دى سۆزى نى

قىزگىنه قىراچگە قۇيمە، يوزىنگ نى
سوداگرگە كۇرستگن سىن اۇزىنگ نى
هر يىگىت نى مالى كۇپ دىب كۇزله مه
قىزىل گل نى هر تمان گە تشله مه

قاشى نى قراسىگە پىوسته من
من اونى كۇرسم دىب، هوسده من
من اونى بىر كۇرى دىب، كۇرالمە دىم
طوطى قوش باله سى دىك قفسده من

قالين تۇقىب اۇنگ برماغيم قوریدی
يازی منگه ياشيرين خط يوبار دی
اۇقىب كۆرد يم خطلرينی بيرمه - بير
اۇقىگونچه يوره ک - بغيريم کۆکردی

قاشينگنی قره سيگه چيت دينگ منی
عاشق ليک سوداسيگه ساتدينک منی
عاشق ليک سوداسيگه ألمه دی ديب
تاش پلخمان گه ساليب آتدينگ منی

قاش گينگ قره سيگه قوندوز بۇله ی
کيچه لر يورالمه سنگ، يولدوز بۇله ی
کيچه نينگ يولدوزيگه يورالمه سنگ
قۇليمگه مشعل آليپ کوندوز، بۇله ی

قاشينگ نينگ قرا سيگه پيوسته من
من سيني آله ی ديب، هوسده من
من سيني آله ی ديب آلامه سم
طوطی قوش باله سيده ی، قفسده من

قره ساچلی يازی جانيمگه سلام
بيداو آتلی يازی بيگم گه، سلام
بيداو آتلی يازی بيگم گه سلام
خطگه ساليب يوباره ی دعای سلام

قپقرا د ير ککليگينگ نينگ کۆزلری
روپه روده اۇلتيربيدی اۇزلری
بير گييم بار يوزمه - يوز ايتالمه يمن
عقلی بۇلسه انگله ب آلسين، اۇزلری

قاپ - قاره د يمه ، کۆزينگده سورمه من
قيب - قيزيل د يمه، قۇلينگده ألمه من
آی چيقسه، عالم نينگ آفتابی من
مجلس ايچره قيزلر نينگ سلطانی من

قالين توقيب قيريليبيدی برماغيم
چيتمه چيتيب يوده بۇلدى تيرناغيم
يازی جانيم نيرگه کيتدی کيلمه دی
کيلمه سه، الله گمانيم کۆرماغيم

قۇلىمدە كى اوزىگىم يىتر مىنگ
دۇست دن هم د شىمن سۇزى اۇتر مىنگە
ساغ بۇلىنگ - امان بۇلىنگ اى دۇستلرىم
هر يىردە اوازە نىگىز، يىتر مىنگە

قۇلىم دە باردىر گلىم قىزدىك كىنە
زىبا جان چىككە لرى گل دىك كىنە
چىككە سىدن موچى لرىنى الىم
شول زمان اچىلە دى گل دىك كىنە

قۇلىم دە بار بىر رومالى اوچقونى
مىن بونى قىنداق تىكە ى، قىش كونى
مىن اونى شوندى ى تىكە ى، اندازە گە
اگە جان باغله ب چىقر دروازە گە

قۇلىمدە گى رومالىم دىر اوچقونى
اوچىگە، چىبرىب بىردىم، مۇشكى نى
مۇشكى نى شوندى ى تىكە ى، اندازە گە
اگە جان باغله ب چىقر، دروازە گە

قاشىنىگىزنى قرە سى، يوسە كىتمس
سىزدى دە ى، تازە گل، باغلردە بىتمس
سىزدى دە ى، تازە گل باغلردە، بىتسە
سورە ب بارىم باغبانىگىز، ساتمس

قۇلىم دە گى اوزىگىم بىلرلىگىم
چاشگاە يۇلگە كىتگن نازلىگىم
مىن ساغىن سم قىزىل يوزىم سرغە ىر
سن ساغىن سنگ خط يوبارگىن نازگىم

قۇى كىلە دى قۇزى چە سى اىزىدە
تتروى كوىلك، تاغە جانىم تنى دە
مىن اىلە نى قىزى بىلن اۇغلىدن
عمە دىب كىلسە، اۇپى يوزىدن

قۇلىمدە كى اوزىگىم بىلك اوزىگىم
هفته لىك يۇل گە كىتتىدى يالغىزىم
اۇلتىرگن كىتتە - كىچىك قۇل كۇتە رىنگ
ساغ بارىب سلامت كىلسىن يالغىزىم

كیچكینه اریقچه دن تاییب توشدیم
قۇلیمده طلا قیچی بخمل پیچدیم
بخمل بیچگن قۇلیم نینگ بندى بشقه
آغه گینم آتینی تایی، قشقه

کیاو تونینگ باغلىرى سچاق - سچاق
مینینگ یاریم قۇلیده طلا پیچاق
طلا پیچاق گۇلبندی عقیق میدی
گوزه ل یاریم یوره گی تقیق میدی

کاشکی من قره چیبن بۇلسم ایدی
قه یریلیب قباغینگه قۇنسم ایدی
شونچه که رومال آلیب کیش - کیشله سه
اۇلد یریب دیداریدن تویسم ایدی

کاشکی اوییم بیرکه ده بۇلسه ایدی
همه اویدن اۇرته ده بۇلسه ایدی
اۇلتیرسم گل زیبا بیلن تیز مه - تیز
دۇست کولیب، دشمن، ادا بۇلسه ایدی

- ك -

کیچكینه چرباغ ایچیده آلوچه
قیچقیره من تا آوازیم باریچه
قیچقیرسم ، تا آوازیم باریچه
کابل جانده بابر جان مکتب بچه

کیچكینه چرباغ ایچیده آچیلیدی نو بهار
مین یاریمنی ایتیریپ من ، مشک عنبر تونی بار
اوستیده قاسیمی کویلك ، یقه سیده چاکی بار
راست یوزیده پشه خورده ، چپ یوزیده خالی بار

کوکه ریب کۇرینه دی کۆک نی باشی
قه یریلیب کۇرینه دی یارنی قاشی
اون ده می اونبیرده می ، اونی یاشی
گوهر قیمت بهاء هر بیر قاشی

کرکیدن توییمگه آرتدیم قیرق قزان
بیر یار اوچون بۇلیبیدی رنگیم خزان
یاتیدیم سحر چاغی یار قۇینیده
اوی کویسین بیر مُلا ایتدی اذان

كۆكە ريب كۆرىنە دى ميسە لىر
بىزنى ايلتىپ يار قاشىگە قۇيسە لىر
كىم نىنگ اۇغلى، كىم نىنگ قىزى، ديسە لىر
عمە بچچە، تاغە بچچە، ديسە لىر

كۆچە دن اۇترايد يم، حور اوچرە دى
سورمە كۆيلك بىر پىرزاد اوچرە دى
يورە گىمدە كهنە درد يم بار ايدى
هم سبىكار، هم طيب كار، اوچرە دى

كۆچە دن اۇتگن يىگىت - قە يتگن يىگىت،
خدانىنگ رحمتىگە باتگن يىگىت.
قدمى نىنگ قۇيگە نى علم و هنر،
يخشىلرنى ياد ينى، ايتگن يىگىت.

كۆچە دن اۇتیب بارە دى اله چه تۇنلىكىكىم
قە يرىلىپ بىر باقمە دى قَرچىغى بۇيلىكىكىم
قَرچىغى بۇيلىك كىنمگە كىم يىرىيدى خام شراب
كۆزلىرى اۇتدە ي يانه دى، قىلدى بغرىمنى كباب

كۆز ياشىم كۆلر بۇلىيدى، يازى جان
روماليم هوللر بۇلىيدى، يازى جان
بو رومالنى يازى اليب يىغله سه
بو رومال مېندىن نشانه، باغله سه

كوككىنه كپتر بۇله يلىك، بىز ايكاو
هواگە پرواز قىله يلىك، بىز ايكاو
ايكىكى دريا بىر قۇشلىب كىلگنده
درياگە كوپرىك بۇله يلىك، بىز ايكاو

كۆك كىنه كپتر بۇلىب اوچه ي يارىم
اق بىله گىنگىزگە، بارىب قۇنه ي يارىم
اق بىله كنى كۇته ريب، خط يازسنگىز
صد قە يى يازگن خطىنگىز بۇله ي يارىم

كۆككىنه كپتر كۆزىنى سوزە دى
مىنىنگ يارىم مېندن كونگل اوزه دى
يارگىنم هرگىز كونگل اوزمس ايدى
آلدیده گى سيور يارى بوزه دى

كۆچە دن اۆتیب باره دی اوچ کیشی
کیسه سیدن تۆکیله دی کیشمیشی
کیشمیشیدن تیرگیله ب آله ی دیدیم
اول مینی یاریم ایکن ، اۆرتنجیسی

كۆچە دن اۆتر ایدیم چارله دی قیز
چرخینی تئاییگه باغله دی قیز
شونجه كه جیگیلله دیم قۆیمه دی قیز
آخری نالیشمگه بیغله دی قیز

كۆچە دن اۆته ی دیدیم کیپک اوچون
ایکی قیز اوریشه دی ، ایپک اوچون
ای ، قیزلر اوریشمنگلر ، ایپک اوچون
عطارلر جان بیره دی سیزلر اوچون

كۆچە دن اۆتر ایدیم ، ات اوچره دی
ات اوستیده بیر پریزاد اوچره دی
یوره گیمده بار ایدی ، کهنه دردیم
هم طیب و هم سبیکار اوچره دی

كۆچە دن اۆتیب باره دی ، بیر گینم
کفتیده میلٹیغی بار ، میرگن گینم
ایاغیده ایتیگی بار ، قونچی بار
قۆلیده کتابی بار ، مُلا گینم

كۆچە دن اۆتیب باره دی بای قیزی
ایته گی چیم کشته دن ، آیده ی یوزی
مین سینگه قلین بیره ی ، قۆیدن قۆزی
سین مینگه قلیپاق تیککین تاوویق کۆزی

كۆچە دن اۆتیب باره دی اوچ کیشی
دومبیره چیرتر ایکن ، اۆرتنجیسی
دومبیره چیرتگن قۆلینگ ، نالیشده دیر
سیویشگنلر همه سی بهشته دیر

كۆچە دن اۆتیب باره دی اوچ کیشی
کیسه سیدن تۆکیله دی کیشمیشی
کیشمیشیدن ایگیلیب آله ی دیدیم
قلباغیدن بورک اوره دی مشکیزی

كۆچە دن اۆتر ايد يم، تاپدیم قوریت
كیتیمدن هه یقیره دی: «چه ینه مه ی یوت»
چینه سم، چینه مه سم شیرین قوریت
اۆشه اۆتگن کونلریم، بۆلدی اونیت

كۆچە دن اۆتر ايد يم، بیر باقمه دی
تونینی کیفیتدن آلیب قاقمه دی
تونینی کیفیتدن آلسه خالی بار
اویگه بارسه، قرچیغه یده ی یاری بار

*** *****

- گ -

گل لاله اچیلیدی رنگ- برنگ
آغه گینم اورتە بۆیلی سبزه رنگ
آغه گینم نیمه کیسه یره شر
سبزه رنگه یره شه دی رنگ - برنگ

گل لاله قانگه اۆخشیدی آنه جان
چنغه راق بۇستانگه اۆخشیدی آنه جان
چنغه راق زلفی یشیلدی آنه جان
یوره گیم قینه ب تیشیلدی آنه جان

گل بیلن بلبل مناسب اۆلتیرر
گل شاخه سین بلبل باسیب اۆلتیرر
گل ایتە دی: «سیره، بلبلیم، سیره»
سیره سم، عاشق اۆزینی اۆلد یرر

- ل -

لیلی جان تندیرگه قره ب نان یاپر
پاشنه بلند کاویشیدن سوو آقر
پاشنه بلند کاویشیم قیلدیگ گینه
لیلی جان یاری بیلن بیرد ک گینه

لاچینی یه - لاچینی یه - لاچینی
کۆک تیره ک تگیده اۆردیم ساچینی
بیر خیال قیلدیم که آلیب قاچ اونی
اوستیدن لعل و جواهر ساچ اونی

مىنىڭ يارىم پىستە مغز دانە سى
يىتى پىردن تىلە ب آلگن آنە سى
يىخشى كون نىنگ ھواسى، ترانە سى
قىزىل گل دە ى، اوى سالە دى، آنە سى

مىنىڭ يارىم ات مىنە دى، توبى چاغ
آتىنى بوينىدە، تفر كۆز مونچاغ
آتىنى بۇينىگە تاقسە كۆز مونچاغ
بالە جاننى آنە سى گە، اويىنچاغ

مىنىڭ اغم مىسە نى باسىب اۆلتىرر
بۇينىگە قلمپىر اسىب اۆلتىرر
بۇينىدە گى قلمپىرى مىنىكى
لىيدە گى جورە خالى سىنىكى

مىن اۆلسم اۆلىگىم گە كىملر كىرە ك
بالە م دىب يىغلە ماققە اتم كىرە ك
باش اوستىمگە مەربان تاغم كىرە ك
واوايلا كۆترماققە اتم كىرە ك

- م -

مىمنە كۆچە سى تار دىب، يىغلە يىمن
بۇيىمگە مناسب يار دىب يىغلە يىمن
بۇيىمگە مناسب يارنى بىرمە سنگ
امانت جانىمنى آل دىب يىغلە يىمن

مىن بارە من، بىوفانى كۆرگە لى
درد حالىم رومالىمگە تويگە لى
بىوفا، رومالىنگ آلگىن، مىن كۆرە ى
درد حالىم رومالىنگگە تويگە لى

مىن زىيامگە، تىخت روان بوبارە ى
خط بىتىب نامىنى پنهان بوبارە ى
تۆلمە گن، توقىز شىشە نى، تۆلدىرىب
زىبا جان، دردىنگگە، درمان بوبارە ى

مىنى اتم يازى دىگن باى بۇلر
بۇلگن يورتىم كۆكلم قوتن ساي بۇلر
اى بولوت ايلنمە گىن، يار اوستىگە
نونھالىم موزە «ايتىك» لرى لاي بۇلر

مونداغم، موندیلاوچی موز بۆله می
 مونداغم دینگیلوچی قیز بۆله می
 هه لی باره ی آته سیننی قاشیگه
 نیچه بیر سۆزلرنی ایته ی یازیگه

- ن -

نی عجب دیر آسمانی بی ستون،
 بو دنیا ده بارمیکن بغری بوتون.
 بو دنیا ده بار بۆلسه بغری بوتون،
 قاغذ دن اوتین قیله ی گل دن توتون.

- ۵ -

همسایه کوچیگی، ده یدی قاپه دی
 یه شیریب قویگنلریمنی تاپه دی
 آت گیننگ دن اؤرگیله ی، آغه جانیم
 سیور یارینگ مینگه تهمت تاقه دی

هوا ده شرشر، باران یاغه دی
 زیبا جان چادر ده اینک ساغه دی

مین کویدیم، مینگه هیچکیم کویمه دی
 کویگن جانیم کویب ادا بۆلمه دی
 کویگن جانیم کویب ادا بۆلمه سه
 باشیم یاستیق، کوكسیم کۆریه بۆلمه دی

مین کیچکینه تاملردن طباق آله ی
 اؤزیم تینگی قیزلردن سباق آله ی
 اؤزیم تینگی قیزلرنینگ پخته سی مین
 سیور یاریم آتی نینگ نۆخته سی مین

مین تاغمگه تخت روان توزه ته ی
 خط بیتیب قلمده، سوزوان اوزه ته ی
 مسافر یورگن آه تاغه جانیم
 یککه دیب یالغیزگه، همراه اوزه ته ی

مُلاجان مُلا باشینگن ایلنه ی
 اؤسمه قویگن دال قاشینگن ایلنه ی
 اؤسمه قویگن دال قاشینگ، یوسه کیتیر
 لب عقیق مرجان تیشینگن ایلنه ی

غمگه تۆلگن، غمگسارینگ زیبا جان

زیبا جان دیب سیور یارینگ کیلد یا

یازی جانیم کۆچه ده اؤ ینر آشیق

قلپاغینی دال قویب ایتر قوشیق

قلپاغینی دال قویب ایتسه قوشیق

شیر غان نینگ قیزلری اونگه عاشق

یازی جان رومال یوباردی قوش گلی

من اونى قنداغ تیکه ی بو قیش کونی ؟

هر قنداغ بولسه ، تیکه ی ، بو یازی گه

یازی جان باغله ب چیقسین ایازگه

یازی جان مین سینینگ خاله نگ بۆله ی

سحر چاغی آچیلگن لاله نگ بۆله ی

سحر توریب سین مینی خاله دیسنگ

صدقه ی خاله دیگن تیلینگ بۆله ی

یازی جان آتدی پلخمان تاشینی

پالیز ایکدی، سرچشمه نی باشینی

زیبا جان نی کۆزلری قاب قاره دیر

یازی جان نی یوره گی صد پاره دیر

- ی -

یا ور چاغ تارته ی دیدم، تارتالمه دیم

قرنیم نینگ آچلیگیدن، یاتالمه دیم

بو سینینگ ظالم آتنگ نینگ جوریدن

چپقه ریب اوچ تنگه گه، ساتالمه دیم

یازیده بیر آتی بار جیره ن قشقه

اوستیده طلا ایگر بندی بشقه

بیر سلام، ایکی سلام قرینداشگه

مسافرلیک توشیبدی، عزیز باشگه

یازی جان یاز ایله دی، باز ایله دی

تاققه چقیب حقه فریاد ایله دی

قولاق سالدی، یار آوازی کیلمه دی

پیچاق آلب سین سین چاک ایله دی

یازی جان یاقن یارینگ کیلد یا

غمگه تۆلگن، غمگسارینگ کیلد یا

آلتى آى ياتگن كسل تيرلر تورر
زردالي نينگ رنگى ديك سرغه ييب من

يارگينم مزار جانگه بارديميكن
جاييني شمالگاه دن سالديميكن
جاييني شمالگاه دن سالسه ياريم
يككه ياتيپ اويقوسى كيلديميكن

يارگينم رومال يوباردى آسمانى
اوچيگه توگيب يوباردى اؤسمه نى
اؤسمه سى خراب ايكن، هيچ توتمه دى
وعده سى يلغان ايكن، بير كيلمه دى

يارگينم حويلى ساليبدى پست گينه
ايچيگه گل ايكيبدى يكدست گينه
گل تيره ي ليك، گل تيكانى بؤلمه سين
يار توته يليك، طلبگارى بؤلمه سين

يار ديد يم، يار ادا قيلدى منى
عقيق ايديم كهربا قيلدى، منى

زيبا جان كيريب اوزر بير جفت قاوون
كيم كه كي ره ك بؤلسه آلسين لاشيني

يازى جان آچگيل يره نكنى، من كوره ي
چؤلده يوريب طيب لردن مين سوره ي
طيب ايتسه، يوره ك قانى دارى د ير
خنجر آيب بول يوره گيم نى ياره ي

يارگينم ياريم د يمه دى، نى قيله ي
قؤل آچديم تنگه تيله دى، نى قيله ي
بير تنگه، ايكى تنگه، د ير صدقه سى
روماليپ اويده قاليبدى نى قيله ي

يارگينم، يار ايله دى، باز ايله دى
كوك رومال آلدى، كؤزىنى باغله دى
كوك رومال آيب كؤزىنى باغله سه
مىنى ايلتيب، غمخانه كه تشله دى

يارگينم ياريم ديمه دى، اؤله من
آلتى آى ياتگن كسل ديك بؤله من

آتە - آنە قۇلىدە، بىر گل ايدىم
بىرگە تشلە ب كىمبە، قىلدى منى

يار دىدىم، يار ادا قىلدى مېنى
عقيق ايدىم كھربا قىلدى، مېنى
قۇلىدە گى عطارى ايبىك، ايدىم
بىرگە تشلە ب كىم بەھاء، قىلدى مېنى

يار دىمىنگلر يار ادا قىلگن مېنى
عقل و ھوشىمدن جدا قىلگن مېنى
عقل ھوشىمنى او بىردن آلب
ساغ ايدىم دىوانە قىلگن مېنى

يار - يار، يار مكارىنگ بۇلە ى
يار جانىم، برگ شفتالىنگ بۇلە ى
كىچە لىر قوينىنگ تۇلىب يارىنگ بۇلە ى
كوندوزى عاشق زارىنگ بۇلە ى

يارىم كىلدى قاش و قباغىنى يىغىب
بىلىگە طلا قمچىنى، قىستىرىب

اۆلدن كويگن باشىم آزىمى، مېنى
اولتىرىدى دروازە دە، قىچقىرىب

يارىمگە رومال يوباردى - باغله سىن
اوجىدە گى خط نى كۆرىب، يىغله سىن
اوجىدە گى خط نى كۆرىب، يىغله سە
مىن بار گونچە، يوزى خاطر سقلە سىن

يا خدا يا مېن نىچون دىوانە من
تندىرى قىزغىنگە توشمە ى يانە من
بو دنيا دە بار ايدى ايكى دۇستىم
بىرىن كۆرسىم، بىرىن كۆرمە ى اۆلە من

يا خدا يا بو آسمان بى ستون
بو دنيا دە بارمىكن بغرى بوتون؟
بو دنيا دە بار بۇلسە بغرى بوتون
كاغذ دن اوچاق قىلە ى گلدىن اوتىن

يارگىنم چوپ ارغىمچاق اوچە دى
قۇلىدە چىنى كاسە چاى اىچە دى

آنە سى كۆلىب قرە دى قىزىگە

آنە سى اۆلىم تىلە دى باشىگە

يوگوريب چىقد يم اريق نىنگ راشىگە

اياغيم، قە يىرلدى، چقماق قاشىگە

اۆلىم كىلدى يازى نىنگ گل باشىگە

آتىنى سوغارە دى كۆز ياشىگە

يوزگىنىنگ خالدار ايكن دور بىلمە دىم

باشقە نى كۆردىم - كۆزىم گە اىلمە دىم

شونچە قىلد يم تال درختنى پرورش

سايە سى بار، ميوە سىنى كۆرمە دىم

يورە گىم تايىب تىشىلدى آنە جان

قۇنغىراق زلفىم يىشىلدى آنە جان

بى وفانىنگ جورى گە كويدى يورە ك

نالە مىز كۆككە قۇشىلدى آنە جان

يورىنگ يىنگە، بىلە، ات نى چاپە يلىك

ات نى چاپىب يازى جان نى تاپە يلىك

چىنى نى نادانگە بىرمىنگ، سىند يرر

جىين گىنم قچان كۆنگل تىند يرر

يۆللردە چوچى مامە، بوى بىرە دى

آغە جانىم اۆغلىگە تۆى بىرە دى

يوز افرىن آغم نىنگ ھىمتىگە

قرە مىدى برنج نىنگ قىمىتىگە

يۆللرىدە چوچى مامە نى سايە سى

نار توغىيدى، آغە جانىم اروانە سى

نار مىدى نارچە مىدى، اروانە سى

طلاد ن بۆلگن مىدى دروازە سى

يىغلە ب - يىغلە ب رومالىمنى ھول ايتدى

قبە دن تورگن شمالگە قوريتدى

قبە دن تورگن شمال چىنگ و غبار

نى گناھىم بار ايدى پرورد گار

يوگوريب چىقد يم اريق نىنگ باشىگە

ايكى قىز اۆسمە قۇبە دى قاشىگە

آتنگگه سنه ب بیرسم، بیر مینگ قۇزى

خداييم سيني قيلمس مينگه راضى

يوقاريدن كيله من سيز بيلمه يسيز

چاديريم كير بۇليبدى، سيز يومه يسي

چاديريمنى كيريني، يامغير يوسين

يوراكيم نى دردى نى خدا بيلسين

يوقاريدن كيله من كپك اوچو

ايكى قيز اوريشه دى ايپك اوچون

يا قيزلر اوريش منگلر ايپك اوچون

يىگيتلر خذ مت قيلر، سيزلر اوچون

يوقاريدن كيله من، اتيتم تورسين

مس تواققه سو سالى، تينيب تورسين

زرگرگه يوبارگند يم، طلا حلقه

ايچيگه مس قۇشبيدى قۇلى سينسين

يوقاريدن كيله دى، ات اوينه تيب

قۇلى تون كييد يم، مين بيل باغله تيب

يازى جانيم بويير لرده بۇلمه سه

چۇلگه چيقيب يازى جان نى تاپه يليك

يورينگ قيزلر باره يليك اولياگه

باشيميزنى اوره يليك زنجيرگا ه گه

ايزيميزدن خضر اته چيقسه لر

سلام بيرسك، شاه خوبان د يسه لر

يوريب - يوريب مينگه كروان بۇلمه دى

تاشقرغان شهريگه مهمان بۇلمه دى

اق سوتيني ايه مه ي بيرگن انم

بیر زمان درديمگه درمان بۇلمه دى

يوقارى بارسم بوويم نينگ باغى با

قه يگه بارسم، شو، اوليم نينگ داغى بار

آه اوليم! قه يگه باره سن بوزگه نى

گل نى قوييب مۇچه سيني اوزگه نى

يوقاريدن كيله دى يارنى اۇزى

بيته گى چوم كشته ليك اى ديك يوزى

أغم گه تیککن رومالینگ بۆلمه سه
بوغچه آچینگ زیب سازینگ نی کۆره ی

ینگه جان، ینگه جمالینگنی کۆره ی
أغم گه تیککن رومالینگ نی کۆره ی
أغم گه تیککن رومالینگ بۆلمه سه
بوغچه آچسنگ ساز تارینگنی کۆره ی

ینگه لر آش پیشیرینگ هول و قتیق
ایچمه گنگه ایچیره ی، درد یم ایتیب

یوقاریدن کیله من : اوقیی - اوقیی
قیرمیزی هیکل باغی توقیی - توقیی
قیرمیزی هیکل باغی بیللر باغی،
یوزینگه گلر سیپه ی، قالسین داغی

یاورچاقنی تارتته من کانی بیلن
بیر تاواق شوروا، کیلتیر نانی بیلن
بیر تاواق شوروا گیننگه تۆیمه دیم
اوستیگه قتله مه، قوی، دانی بیلن

یاورچاق اۆزی یخشی گُردی یامان
هر بیرده عاشق بۆلسه دردی یامان
عاشق بۆلسه معشوق بارر قاشیگه
رومالی تۆلدی کۆزیم نینگ یاشیگه

ینگه جان، ینگه جمالینگنی کۆره ی
أغم گه تیککن رومالینگ نی کۆره ی

مذکور وزارت وزیرى محترم محمد ابراهيم عباسى جنابلى بويوريغه گه بنا، او، راديو ايشلريده ملكه لى تجربه گه مالک بولگه نى باعث، افغانستان راديوسى محلى برنامه لى (اؤزبىكى، ترکمنى، بلوچى، پشه يى، نورستانى) گه اساس سالىش مقصديده، راديوگه كىلدى.

ايماق، دستله ب، وزيرلىك تامانيدن راديو نينگ محلى دستورلر آمرى، رسمى جوابگويى صفتيده تعيينله نيب، بيشه له پروگرام اعضالرينى كابل اوقويورتيدىه تحصيل كوره ديگن طلبه لى، همده، تورلى ولايتلرده انه تيللريده يازيش-چيزيش نى بيله ديگن كدرلرنى اؤز اطرافىگه جمعله ب، اولر ياردميده، ۱۳۵۰ يىل، ميزان آيى نينگ ۱۰ سيده، يوقاريدىه ناملى تيلگه آلينگن پروگراملرنى افغانستان راديوسى چوكاتيده باشله ب يوباردى. شونى ايتيب اؤتيش كيره ككه، محلى دستورلر اعضالرى نينگ رسمى وظيفه لرى كابل دارالفنونيدىه ياكه دولت نينگ باشقه اداره لريده بولگه نى سببلى، اولرگه راديو تامانيدن ايش حقى «حق الزحمه» توله نر ايدى. محلى پروگراملر ده فقط ايماق رسمى شكلده ايشلر ايدى، خلاص.

ديمك، ايماق نى محلى پروگراملر اساسچيسى و مسوولى ديسك مبالغه بولمه يدى. ۱۳۵۴ يىلى بو پروگراملر ياپيلىشى سببلى، او - افغانستان راديوسى تربويى ايشيتتيريشلرى بويىچه مديرى لوازيميده ايشله ي باشله دى .

بىر نيچه يىلدىن سوڭ «مليتهاى برادر» پروگرامى تىكلنگندن كيىن، ينه اؤز ساحه سيده ايشنى دوام ايتتيردى. قطار پروگراملرنى باشقه همكارلرى ياردميده تيارله ب، نطقلىك قىلدى. راديو ده ايش فعاليتىنى كوزه تگن رهبرىك، اونى باش مدير ايتيب تعيينله دى.

داكتر ايماق مينگه يقين قوشيقلرنى، جمله دن فولكلور ژانريده گى قوشيقلرنى همكارلرى بىرليگيده، راديو ده ثبت قىلدى. بو قوشيقلر حاضرهم افغانستان راديوسى نينگ آرشيفيده سقلنماقده. او، ۱۳۵۱ يىلده افغانستان اطلاعات وكتور وزيرلىگى تامانيدن ايشيتتيريشلرنينگ يوقارى سويه ليگى اوچون فخرى يارلىق و بول مكافاتى بيلن تقديرلندى.

داكتر فيض الله ايماق نينگ قطار علمى و تحقيقى مقاله لرى افغانستان و جهان مطبوعاتيده نشر ايتيلگن. اونينگ مقاله لرى «ادب مجله سى»، «انيس»، «ژوندون»، «عرفان»، «اواز»، «مليتهاى برادر» و ولايتلر جريده و مجله لريده چاپ بولگن.

داكتر فيض الله ايماق

نينگ قىسقىچه بيوگرافيسى

شاهيمردانقل اؤغلى فيض الله ايماق ۱۳۲۴- نچى هجرى شمسى يىلده فارياب ولايتىگه قره شلى اندخوى شهر، قورغان تومه نى، باغبوستان قيشلاغيده تولد تاپدى .

او اندخوى شهريده گى قورغان ناملى باشلنغىچ مکتبىنى توگه تيب، كابل ده گى ابن سينا اؤرته مکتبده و دارالمعلمين ده تحصيل آلدى. ايكي يىل نادريه ليسه سيده اوقيتووچلىك قىليب، كابل يونيورستى سى نينگ تىل و ادبيات فاكولته سبگه اؤقىشگه كىردى.

ايلكبار ايماقغه، كابل اوقويورتى، ادبيات فاكولته سى، ژورناليزم بؤلىمى نينگ ايكي نچى صنف طلبه سى بولگن ييتيده، افغانستان راديو سبگه همكارلىك قىلىش يۇلىي آچىليب، او - صدای معارف «معارف اوازی» پروگراميده، ايشله ي باشله دى. كيىنراق، مذکور راديو نينگ (روزنه) اداره سى چوكاتيده درى و پشتو تيللريده آليب باريله ديگن ما و كشور ما (بىز و اولكه ميز) عنوانلى پروگرامى نينگ متصدى بوليب اؤز ايشى نى دوام ايتتيردى. بو بىر ساعتلىك پروگرام، هفته ليك بوليب، اونده افغانستان ولايتلرى و شهرلرى هر تامانله مه، درى و پشتو تيللريده تشتيريلرايدى.

ايماق، فاكولته نى تاممله ب، ۱۳۵۰ يىلى اطلاعات و فرهنگ وزيرلىگى نينگ ولايتلر نشراتى اداره سيده، اؤز ايشىنى رسمى شكلده باشله ب يوباردى. ايكي اى اؤتر- اؤتمس، اوشه پيت نينگ

ایماق نینگ اؤزبیک و دری تیللریده گی مقاله لری و شعرلری چیت ایلده باسیلیب چیقه دیگن مجله لرده هم باسیلیب چیقماقده. جمله دن، ترکیه نینگ استانبول و انقره شهرلریده گی «بیدلستان» و «راه نیستان» مجله لریده، امریکا قوشمه ایالتلریده چاپ بۆله دیگن «پیمان»، «کاروان»، «امید»، «کیوان» مجله لریده، کانادانینگ تورنتو شهریده باسیلیب چیقه دیگن «اندیشه نو»، «آشیان»، «نایاب» مجله لریده و تورلی ویب سایتلرده اونینگ قطار مقاله لری چاپ ایتیلگن.

فیض الله ایماق کۆپراق اؤزبیک تیلی و فولکلوری رواجیگه حصه قوشیب کیله یاتگن شخصلر جمله سیدندیر.

دوکتور ایماق قلمیگه منسوب اثرلر رؤیخطی:

۱ - خلق دردانه لری:

افغانستان اؤزبیکلری خلق آغزه کی ایجادی نمونه لری دریچه ترجمه سی بیلن، ۱۳۵۹ - نچی ییل، اطلاعات و فرهنگ وزیر لیگی تامانیدن کابل نینگ دولت مطبعه سی ده چاپ ایتیلدی. کتاب ۳۸۰ بیتدن عبارت. بو کتاب چاپ بۆلمسدن آلدین، یعنی ۱۳۵۵-نچی ییلی اطلاعات و فرهنگ وزیر لیگی تامانیدن اویوشتریلگن (مطبوعات جایزه سی) انجمنیده، «خوشحال خان ختک» نامیده گی عالی مکافات و نقد پولگه سزاوار بولگن.

۲ - خلق دردانه لری:

افغانستان اؤزبیکلری خلق آغزه کی ایجادی نمونه لریگه قوشیمچه لر کریتیلگن حالده، ۱۹۸۶ میلادی ییلده تاشکند گی غفور غلام نشریاتیده «۱۰» مینگ نسخه ده، کریل خطیده، چاپ ایتیلدی. کتاب، ۲۲۶ بیتدن عبارت.

۳ - خلق دردانه لری:

اؤشه موضوع، بو کتاب ۱۳۸۲-نچی ییل، جهانی همکارلیکلر اداره سی تامانیدن مزارشریف شهریده باسیلیب چیقدی. مهتمم: استاد نورالله آلتای.

۴ - خلق در دانه لری:

اؤشه موضوع، مذکور مجموعه ۱۸ بیتدن عبارت مقدمه و ینگى مطلبلر بیلن بیرگه لیکده، میرزا اولوغییک باسمه خانه سیده، «جهانی همکارلیکلر» اداره سی تامانیدن، چاپ ایتیلدی. کتاب ۱۶۶ بیتدن عبارت.

۵ - شربت توس:

واسیلی شکایف نینگ داستان اثری. اؤزبیکچه دن دریچه گه ایماق ترجمه سی، مذکور داستان ۱۹۸۶ نچی ییل، تاشکند نینگ رادوگه «کمه لک» نشریاتی آرقه لی، چاپ ایتیلدی. کتاب ۵۹۰ بیتدن عبارت.

۶ - پادو:

ماکسیم گورکی قلمیگه منسوب داستان. اؤزبیکچه دن دریچه گه ایماق ترجمه سی، اوشبو داستان کتابی ۱۹۸۷- ییل، «رادوگه» نشریاتی تامانیدن تاشکند ده باسیلیب چیقدی. کتاب - ۴۵۴ بیتدن عبارت.

۷ - گارد جوان:

فادیف قلمیگه منسوب داستان. دری تیلیده گی مصحح و ایدیتور: ایماق. بو اثر، ۱۹۸۶- نچی ییل، تاشکند نینگ «رادوگه» نشریاتی تامانیدن چاپ ایتیلدی. کتاب ۳۹۱ بیتدن عبارت.

۸ - نروونی پیسنی اؤزبیکوف افغانستانه:

ایماق دوکتورا درجه سینی کۆته ریش نیتیده، ۱۹۸۷- نچی ییلی، روس تیلیده «افتو ریفره ت» (علمی رساله) یازدی. بو رساله اؤزبیکستان فنلر اکادیمییه سی علمی شورا سی تامانیدن تصدیقلنگندن سۆنگ، مذکور اکادیمییه ده چاپ ایتیلدی. رساله - ۲۸ بیتدن عبارت.

۹- سوزوان:

بو کتابده، «زیبا و یازی» داستانی نینگ ۳۷۹ ته ینگى تورتلیکلری اؤزین آلگن. یازیب آلووچی و نشرگه تیارلاووچی: ایماق. بو مجموعه، ۲۰۰۳- اینچی ییل، تاشکند ده گی «زرقلم» نشریاتیده،

چاپ ایتیلدی. مجموعه - ۱۱۵ بیتدن عبارت.

مذکور کتاب ، ۲۰۰۴ - انچی ییل ۲۱ - انچی آگست ده «بنیاد جهانی ژورنالیستان آریانا افغانستان اداره سی تامانیدن اطریش مملکتی، ویانا شهریده «نخستین جشنواره بین المللی کتاب در تاریخ فرهنگ افغانستان» عنوانی آستیده تشکیل ایتیلگن خلق ارا انجمنده» (عمیق بخارای) ناملی مطبوعات مکافاتنی نی ایگلله دی .

۱۰ - سوزوان قوشیق لری نینگ «سی دی» سی:

سی دی قوشیق لری، فیض الله و انابت ایماق لری تامانیدن ۲۰۰۴-اینچی ییلی تاشکند رادیوسی سندیولریده، دیکلمه قیلیندی.

۱۱- افغانستان اوزبیکلری خلق قوشیق لری:

بو علمی تدقیقی رساله ، ۲۰۱۰-اینچی ییل ، محمد بابر جان ایماق حامی لیگیده ، کانادا نینگ تورنتو شهریده ۵۰۰ نسخه ده باسیلیب چیقدی. کتاب، ۱۳۷ بیتدن عبارت.

۱۲ - سوز دل (دل سوز لری):

گزیده اشعار، مقالات، مصاحبه ها و بیانیه های دری و اوزبیک ایماق. (آماده چاپ)

۱۳ - شگوفه های ادب :

مشمتمل بر تک بیته ها، دو بیته ها و رباعیات گلچین (دری ، پشتو و ترکی) (آماده چاپ).

۱۴ - اوزبیکچه، دریچه و پشتوچه کیچیک قاموس: (آماده چاپ).

۱۵ - افغانستان اوزبیک شاعرلری نینگ حیاتی و ایجاداتی: (آماده چاپ)

۱۶ - افغانستان اوزبیکلری رسم - رسوملری : (آماده چاپ).

۱۷ - (گور اوغلی داستانی) (آماده چاپ).

۱۸ - ترک اوزبیک مقاللری نینگ دریچه ترجمه سی : (آماده چاپ) .

۱۹ - ما و کشور ما :

معرفی شهر ها و ولایات افغانستان. (آماده چاپ) .

۲۰ - پروگرامهای محلی رادیو افغانستان :

مونوگراف «پایان نامه دوره لیسانس» فاکولته ژورنالیزم. (آماده چاپ) .

فیض الله ایماق افغانستان رادیوسی نینگ ملی پروگراملریده عمومی مدیر صفتیده ایشله ب تورگن ییتلریده (۱۳۶۱ ییلی) تاشکند گه اسپیرانتوره گه اوقیشگه یوباریلدی. او پروفیسر محمد نادرخان سیدوف رهبرلیگیده میرزا اولوغ بیک نامیده گی دارالفنون قاشیده «افغانستان اوزبیکلری خلق قوشیق لری» عنوانی آستیده، علمی ایشی نی حمایه قیلیب، داکترلیک علمی عنوانگه سزاوار بولدی. محترم فیض الله ایماق تاشکند ده اسپیرانتوره ده گی پیتده قوییده گی مدنی ایشلرنی بجردی:

اوج ییل «رادوگه» (کمه لک) نشریاتیده ترجمانلیک وظیفه سیده ایشله ب، ایکی کتته داستانلر کتابینی اوزبیک تیلبدن دری تیلبگه ترجمه قیلدی.

تاشکند دولت شرقشناسلیک انستیتوتیده دری تیلبدن درس بیردی.

کۆپ مقاله لری اوزبیکستان مطبوعاتیده چاپ ایتیلگن. ۱۹۸۶م. ییلی «گلستان» مجله سی اداره سی تامانیدن «فخری یارلیق» ییلن مکافاتلندی. مذکور آینامه ده اونینگ بیر قطار مقاله لری باسیلیب چیققن.

تاشکند ده چیت ایلیک وطنداشلر اوچون چیقده دیگن «آیدین» جریده سیده محرر بولیب ایشله دی.

اوزبیک فلم» ده ۲۰ ته حجتلی و هنری فلملرنینگ دری و اوزبیک تیلبده گی ترجمه و دبلاژ ایشلریگه اشتراک ایتدی.

داکتر ایماق نینگ تاشکند ده گی اۇقىش مدتی توگه شی بیلن ، او ۱۹۸۷ ییلی کابل گه قه یتیب باردی و ۱۹۹۱- نچی ییل نینگ آخریگه چه افغانستان رادیوسیده ایشله ب، آنه وطن ده نا تینچ وضعیتى یوزه گه کیلیشى سببلى

قه یتیب اۇزیبکستانگه کیلیب، تاشکند رادیوسى نینگ افغانستان اوچون ایشیتتیریشلر بؤلیمیده درى تیلیده نطق و ژورنالیست صفتیده ایشله دی.

ایماق ۱۹۹۵-۲۰۰۵ ییللر مابینیده افغانستان جهان هنرمندلری اویوشمه سی نینگ مرکزی آسیا و جهان ژورنالیستلری اویوشمه سی نینگ اۇزیبکستان جمهوریتی بؤلله ب فخری ریسی صفتیده ایش آلیب باردی.

شو نینگ دیک ایماق مذکور ییللر دوامیده، ۹ ییل، افغانستان اسلامی جمهوریتی نینگ تاشکند ده گی ایلچیخانه سیده مدنیت ایشلری اتشه سی لوازمیده هم ایشله گن.

ف. ایماق ۱۴ ییل تاشکند رادیوسیده گی افغانستان اوچون درى تیلیده گی برنامه سیده، ایشله ب، افغانستان و اۇزیبکستان خلقی نینگ اۇتمیشده گی مدنیت یؤلیده قؤلگه کیریتگن یوتوقلرینی جهان مملکتلریده استقامت قیله یاتگن اۇزیبک و درى زبان خلقلریگه تیشیتیردی.

چیت ایلده گی وطنداشلر هر دایم ایماق نینگ بونده ی مدنی خدمتلریدن خورسندچیلیک لرینی اظهارقیلیب مکتوب یازر ایدیلر. جمله دن تهرانده استقامت قیله یاتگن افغانستانلیک مهاجر رادیو شنونده لریدن بیرى عبدالرحیم حافظ زاده ، اۇزی نینگ تاشکند رادیوسیکه یؤلله گن مکتوبیده ایماق نینگ شانیکه قویده گی نظمى سطرلرنى یازگن ایدی. بو مکتوب ۱۹۹۷- اینچی ییل، ۱۲- اینچی نومبر آییده (ما و شونده گان) برنامه سی ارقه لی تاشکند رادیو سیدن نشر بؤلدى. مکتوب نینگ متنى قوییده گیچه :

مرحبا ای محترم «ایماق» ما	ای نشاط بخش دل غمناک ما
از دل ما غصه ها بیرون کنی	مهر لطف و عشق را افزون کنی
ما ز فیضت فیض ها آموختیم	درس هایى از وفا آموختیم

باتو ما هر صبح وشام یاریم همیشه	با تو گر نیستیم بیماریم همیشه
تو دواى رنج و درد و غصه ها	مونس قلب حزین بی دوا
بار دیگر من سلامت میکنم	خویشتن را من غلامت میکنم
عمر طولانى بخواهم از خدا	بر تو فیض «ایماق» دایم هر کجا
«حافظ زاده» سخت بیمار جفاست	چاره درد و علاجش را نما

داکتر فیض الله ایماق ۲۰۰۵ ییل نینگ اکتوبریدن باشله ب، عایله اعضاسی بیلن بیرگه لیکده، کاناداگه سفر قیلیب، بوگونگی کونده تورنتو شهریده استقامت قیلماقده. او کانادا گه کؤچیب کیلگه نیده - ناق، اۇز مدنی- کلتوری فعالیتلرینی دوام ایتتیرماقده. او نینگ علمی تحقیقی مقاله لری تورنتوده باسیلیب چیه دیگن: «اندیشه ی نو»، «آشیان»، «نایاب» ناملى مجله لریده اۇزیبک و درى تیللریده چاپ قیلینماقده.

او (اندیشه نو)آینامه سی نینگ تحریر هیاتی اعضاسی همدیر. ایماق امریکا قوشمه ایالتلریده نشر بؤلله دیگن خلق ارا افغان تلویزیون کورسه تۆو لریده هم قتنه شیب توره دی. شو نینگ دیک ایماق افغانستان ملی تلویزیونی، اۇزیبک پروگرامی چوکاتیده « فولکلور- خلق قلبی ده گی دینگیزدیر» ناملى دستور متنى نی ۲۰۰۸ ییل سپتمبر آیی نینگ ۹ نچی تاریخیدن باشله ب، (۳ ییل) گچه جماعتچیلیک اساسیده، یازیب - تیارله ب ، ایمیل ارقه لی افغانستان ملی تلویزیونی اۇزیبک بؤلیمیکه جونتدی . مذکور پروگرام متنى هر سه شنبه کونلری کابل وقتى بیلن ساعت ۳ ده ۵ فروزان خلیبار تامانیدن اۇقیب، ایشیتتیریلدی.

شونی ایتیب اۇتیش کیره ککی، ۲۰۰۹-نچی ییل، مارچ آیی نینگ ۲۱- نچی تاریخیده خلق ارا (افغانستان تورکلری مدنی فدراسیونی) نینگ کانادا بؤلله ب وکیلی نی سیله ش مناسبتی بیلن کانادا مملکتی آنتاریو ایالتی، گوالف شهریده افغانستان تورکلری نینگ ییغیلیشى بؤلله ب اؤتدی. بو ییغیلیشده داکتر ایماق کانادا بؤلله ب افغانستان تورکلری مدنی فدراسیونی (ففتا) نینگ ریسی صفتیده، بیر آوازده سبیلندی.

داکتر رهین کتب مذکور را غرض غنماندی کتابخانه عامه، به عبدالحمید نبی زاده رییس کتابخانه های عامه تسلیم نمود.

(اژانس باختر)

اقتباس: «شماره ۱۹۴۳ مورخ شنبه اول جوزا ۱۳۸۹ = ۲۲ می ۲۰۱۰، روزنامه اصلاح چاپ کابل».

شونی قید ایتیب اوتیش در کارکه، داکتر فیض الله ایماق، ۲۰۱۲- نچی بیل نینگ مارچ آبیده کانادا دولتی نینگ الماس و آلتین مدالی بیلن آلقیشلندی. بو تقدیر نامه - ایوارد، کانادا ملکه سی ایکینچی الیزابت سلطنتی ۶۰ ییللیگی مناسبتی بیلن جماعتچیلیک - رضاکارانه - ولنتیر اساسیده خدمت کورستگن شخصلرگه مولجلنگن آلتین و بیرلین «الماس» مدالیدیر.

بو یارلیق، کانادا دولتی، آنتاریو ایالتی امیگریشن و ستیزنشیب وزیر چارلس سوسا تامانیدن داکتر ایماقغه، مدنی و کلتوری فعالیت لری اوچون، تقدیم قیلینگن.

شونینگ دیک داکتر ایماق ۲۰۱۳ - اینچی بیل نومبر آبی نینگ ۱۵- نچی سیده، کانادا مملکتی آنتاریو ایالتی گورنری آرقه لی جهانی میدیالریده فعال قتشگه نی و کلتوری فعالیتلری سببلی تقدیرنامه، ایوارد و مدال بیلن تقدیر لندی.

فیض الله ایماق اوپلنگن، ایککی اوغیل، ایککی قیزنینگ آته سی دیر. اونینگ فرزندلری حاضرگی پینده، کانادا مملکتی گه تیگیشلی آنتاریو ایالتی، تورنتو شهری اوقویورتلریده تحصیل آماقده لر. او کاناداکه کیلگه نیدناق، افغانستان اوزبیکلری آغزه کی ایجادینی رواجلتیریش و عامه لشتیریش مقصدیده اوزبیک و دری تیللریده بیر «ویب سایت» آچیشگه موفق بولدی. مذکور سایت «ادب گلشنی» عنوانی آستیده انترنت رادیوسیگه ایگه. بو رادیو ده افغانستان اوزبیک زبان شاعرلری حیاتی و ایجادی باره سیده معلومات بیرله دی. بو سایت نینگ آدرسی قوییده گیچه:

www.dordanalar.info

داکتر ایماق خیرخواه و مدنیت سیور انسانلر سیره سیگه کیره دی. اونینگ خیر خواهانه و مدنیت پرور ایشلرینی اثباتلش اوچون، توجه لرینگیزی «اصلاح» روز نامه سی ده چاپ بو لکن بیر خبرگه جلب قیله میز:

داکتر فیض الله ایماق رییس «فتنا» کشور کانادا، (۳۶۸) جلد کتاب را به وزارت اطلاعات و فرهنگ اهداء کرد.

یکتن از افغانان مقیم در کشور کانادا (۳۶۸) جلد کتاب را غرض افزایش غنای کتابخانه عامه، به دکتور سید مخدوم رهین وزیر اطلاعات و فرهنگ جمهوری اسلامی افغانستان، اهداء کرد.

به گزارش خبرنگار اژانس باختر، این کتب شامل ترجمه و تفسیر قرآن عظیم الشان، لغت نامه ها، ادبیات زبانهای دری، پشتو، تورکی، اوزبیک، انگلیسی، روسی و کتب هنری و معلوماتی میباشد.

دکتور سید مخدوم رهین وزیر اطلاعات و فرهنگ، حین تسلیمی کتب مذکور، این اقدام دکتور فیض الله ایماق رییس فدراسیون فرهنگی ترکان افغانستان در کانادا و خانم وی را نشانه بی از دوستی و علاقمندی آنان به فرهنگ پر بار کشور دانسته گفت:

« امیدوار هستم که هموطنان دیگر ما نیز با اهدای کتاب به وزارت اطلاعات و فرهنگ و از این طریق به کتابخانه های عامه افغانستان کمک کنند».

داکتر رهین افزود: «ما احتیاج زیاد به تاسیس کتابخانه های جدید در پایتخت و ولایات کشور داریم و بر علاوه آنچه کوشش میکنیم که از منابع خارجی به دست بیاوریم، کمک هموطنان نیز برای ما اهمیت زیاد دارد».

دکتور فیض الله ایماق و بی بی حاجی انابت ایماق خانمش گفتند که این کتب را در مدت سی سال گذشته از خارج و داخل کشور خریداری نموده بودند و اکنون مایل اند که این کتابها از طریق کتابخانه عامه به دسترس هموطنانیکه علاقمند مطالعه میباشند قرار بگیرد.